

Ålderism

Svar på regeringsuppdrag 2026

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

Ålderism	1
Förord	3
Sammanfattning	4
1. Regeringsuppdrag om ålderism	7
2. Ålderism som begrepp	9
2.1 Särbehandling utifrån ålder	9
2.2 Åldersgränser kan ha en normerande effekt	10
2.3 Svårigheten att mäta ålderism kan kräva olika analysmetoder	10
3. Underlag för att undersöka förekomsten ålderism	11
3.1 Pensionsmyndighetens statistik och tidigare analyser	12
3.1.1 Tidigare rapporter och analyser	12
3.1.2 Nya analyser inom uppdraget	16
3.2 Underlag från andra myndigheter och aktörer	19
3.2.1 Åldersgränser inom pensionssystemet, studiestödslagen och skattesystemet	19
3.2.2 Attityder på arbetsmarknaden	20
3.2.3 Hälso- och sjukvård	22
3.2.4 Representation i media och digitalt utanförskap	24
3.2.5 Politisk representation	24
3.2.6 Finansiella tjänster och bostadsmarknaden	25
4. Underlag för att beräkna samhällsekonomiska effekter av ålderism	28
4.1 Befintliga underlag beräknar inte kostnaden av ålderism	28
4.1.1 Kan ålderism beräknas?	28
4.1.2 Befintliga underlag visar inte vilken del av ett beräknat gap som orsakas av ålderism	30
4.2 Befintliga underlag: beräkningar som har gjorts	31
4.2.1 Pluskommissionen: värdet av seniorers outnyttjade arbetskraftsutbud	32
4.2.2 Övriga beräkningar och analyser	34
4.3 Tillgängliga underlag	36
4.4 Vad som krävs för att beräkna effekter av ålderism	38
5. Ålderism – ett svårfångat fenomen	40
5.1 Både bred och smal ålderism är svår att mäta	40
5.2 Statistiken visar på skillnader mellan åldersgrupper, men sällan vad de beror på	41
5.3 Effekten av ålderism är svår att uppskatta	41
Referenser	42

Författare:	Philip, Tommy, Susanne, Gustav
Datum:	2026-10-30
Dokumentbeteckning:	PID293222
Version;	1.0
Diariernr:	VER 2026–317

Förord

Pensionsmyndighetens uppdrag är att administrera och betala ut den allmänna pensionen. Vi ska ge såväl generell som individuell information om hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen. Vidare ska myndigheten stärka pensionärer och pensionssparare som konsumenter inom pensionsrelaterade områden. Vi ska också följa, analysera och förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.

Denna rapport är Pensionsmyndighetens svar på regeringsuppdrag: Uppdrag om ålderism.

Rapporten har skrivits av Philip Berlin Jarhamn (projektledare), Tommy Lowén, Susanne Schaftenaar och Gustav Sundén. Enzo Fors och Ida Fundberg har bistått i projektet med databearbetning.

Stockholm, 30 oktober 2026.

Kristian Seth

Analyschef, Pensionsmyndigheten

Sammanfattning

Pensionsmyndighetens inventering visar att ålderism sannolikt bidrar till skillnader i utfall mellan åldersgrupper inom vissa samhällsområden i Sverige. Det går däremot inte att bedöma hur stor del av skillnaderna som beror på ålderism och hur stor del som beror på andra faktorer. Därför går det i dag inte heller att på ett tillförlitligt sätt beräkna en samhällsekonomisk kostnad för ålderism. En sådan beräkning kräver underlag som gör det möjligt att identifiera ålderismens bidrag till skillnaderna mellan åldersgrupper och därefter värdera kostnaden för detta bidrag.

På regeringens uppdrag har Pensionsmyndigheten undersökt hur ålderism kan studeras, genomfört egna analyser och påbörjat en inventering av underlag som kan användas för att undersöka förekomsten av ålderism och dess samhällsekonomiska effekter. Ålderism omfattar stereotyper, fördomar och diskriminering på grund av ålder och kan drabba människor i alla åldrar. I detta uppdrag har fokus legat på ålderism som drabbar äldre personer.

Vad är ålderism?

En vedertagen definition av ålderism är särbehandling baserad på ålder. Folkhälsomyndigheten anger det som fördomar och stereotyper kopplade till ålder som kan begränsa människors möjligheter. En fördel med ett sådant bredare begrepp är att det i högre grad synliggör ett strukturellt problem. Nackdelen är att det blir svårare att urskilja vad problemet faktiskt består av – huruvida ålderismen handlar om ren diskriminering eller om sociala och biologiska skillnader.

Arbete mot ålderism bör baseras på analyser som är anpassade till specifika problem eller det område vilket åtgärderna avser ha effekt. Eftersom fördomar och diskriminering ser annorlunda ut inom till exempel socialförsäkringssystemet, arbetsmarknaden, vården eller digitaliseringen, blir en universell ansats lätt trubbig och felriktad. Genom att anpassa analysen till det enskilda problemet synliggörs de faktorer som faktiskt driver ålderismen.

Underlag visar skillnader mellan åldersgrupper men sällan vad eller vilka faktorer som utgör ålderism

Sverige har god tillgång till åldersuppdelad statistik inom flera samhällsområden. Statistiken och olika analyser visar att det finns skillnader mellan åldersgrupper inom många områden. Däremot går det i regel inte att avgöra vad skillnaderna beror på eller vilken betydelse ålderism kan ha. Skillnaderna kan exempelvis hänga

samman med kön, hälsa, utbildning, inkomst, arbetskraftskostnader eller individers egna val.

Tydligast stöd för ålderism finns vid rekrytering

Det tydligaste stödet för ålderism finns i IFAU:s fältexperiment om åldersdiskriminering vid rekrytering. Studien visar att sannolikheten att bli kontaktad av en arbetsgivare minskar med ålder. Resultatet ger stöd för att ålderism förekommer i rekryteringsprocesser. Det skulle också kunna bidra till att förklara varför äldre är överrepresenterade bland långtidsarbetslösa. Den kopplingen kan dock inte säkerställas utifrån det underlag som presenteras i denna rapport.

Pensionsmyndighetens inventering visar även ett antal andra trender som eventuellt skulle kunna ha samband med ålderism. Ett exempel är att allt fler kombinerar pensionsuttag med arbete. Ett annat är att allt fler skjuter upp sitt pensionsuttag efter höjningar av pensionsrelaterade åldersgränser. Det saknas en entydig förklaring till dessa trender. De kan spegla förändrade åldersnormer, ekonomiska drivkrafter, individers egna preferenser, hinder på arbetsmarknaden eller annat.

Inom ramen för uppdraget har Pensionsmyndigheten också analyserat egen verksamhetsstatistik för att undersöka om det finns indikationer på ålderism i handläggningen av bostadstilläggsändringsanmälningar. Om äldre pensionärer har svårt att använda sig av det kontaktsätt som leder till kortast handläggningstid riskerar de att få vänta längre på en korrekt eller större utbetalning. Statistiken visar ingen tydlig koppling mellan ålder och att anmäla ändringar via blankett, som tar längst tid.

Befintliga beräkningar mäter inte ålderismens kostnad

För att beräkna vad ålderismen kostar samhället krävs tre steg:

1. **Mäta skillnaden (gapet):** Först behöver man identifiera skillnaden mellan vad människor i olika åldrar kan och vill göra och vad de faktiskt gör. Utfallet kan beskrivas som ett gap (se Avsnitt 4.1.1). Det kan till exempel vara skillnaden mellan hur mycket äldre kan och vill arbeta och hur mycket de faktiskt arbetar.
2. **Fastställa ålderismens andel:** Därefter behöver man avgöra hur stor del av skillnaden som beror på ålderism och hur stor del som förklaras av andra faktorer.
3. **Värdera konsekvenserna:** Slutligen behöver konsekvenserna av den del som kan tillskrivas ålderism mätas och värderas. Det kan till exempel handla om värdet av förlorat produktionsvärde till följd av att personer arbetar mindre än de annars skulle ha gjort.

De beräkningar som hittills har gjorts i Sverige fångar det första och det tredje steget, men inte det andra. Gapet mäts och värderas i kronor, men beräkningarna

säger inget om hur stor del av det som beror på ålderism. I praktiken innebär det att hela gapet riskerar att tolkas som ålderism.

Ett exempel är rapporten från Pluskommissionen, ett privat initiativ från Skandia med syfte att främja en mer positiv syn på äldre i arbetslivet. Rapporten utgår från seniorers outnyttjade arbetskraftsutbud, det vill säga skillnaden mellan hur mycket de arbetar och hur mycket de skulle vilja arbeta. Om hela det utbudet togs i anspråk skulle det enligt rapporten motsvara ett produktionsvärde på drygt 70 miljarder kronor per år, förutsatt att hela det outnyttjade utbudet kan få arbete. Rapporten är tydlig med vad beloppet avser, men i den offentliga debatten har det ibland beskrivits som kostnaden för ålderism. Det är enligt Pensionsmyndigheten en felaktig slutsats.

Pluskommissionens räkneexempel förutsätter att äldre och yngre vill och kan arbeta i samma utsträckning. En del av seniorernas arbetsutbud skulle dock vara outnyttjat även utan ålderism, outnyttjat arbetskraftsutbud finns i alla åldersgrupper och har fler orsaker än eventuell ålderism. Det är inte heller självklart att önskade timmar leder till arbetade timmar i praktiken. Hur stor del av det outnyttjade utbudet som beror på ålderism vet vi inte. Beloppet är alltså ett räkneexempel och inte en skattning av vad ålderism kostar, och kan möjligen ses som en övre gräns för den ekonomiska kostnaden.

Att befintliga beräkningar inte isolerar ålderismens kostnad innebär inte nödvändigtvis att kostnaden är liten eller obefintlig. Pensionsmyndigheten bedömer att ålderism på arbetsmarknaden kan medföra samhällsekonomiska kostnader, vilket även stöds av internationella skattningar.

För att kunna fastställa hur stor del av gapet som orsakas av ålderism behövs bättre underlag. En möjlig väg framåt är att regelbundet samla in enkätsvar om upplevd ålderism och koppla dessa uppgifter till registerdata på individnivå. På så sätt skulle det bli möjligt att analysera sambandet mellan upplevd eller faktisk ålderism och individers deltagande på arbetsmarknaden. Motsvarande datainsamling behöver också utvecklas inom fler samhällsområden än arbetsmarknaden, eftersom ålderism kan påverka individers hälsa, ekonomiska möjligheter och samhälls-ekonomin på flera sätt.

1. Regeringsuppdrag om ålderism

Uppdraget om ålderism (S2026/01726) som mottogs från regeringen den 3:e september 2026 med svar den 30:e oktober 2026 lyder som följer:

”Regeringen ger Pensionsmyndigheten i uppdrag att utifrån tillgänglig statistik och befintliga underlag i myndigheten, exempelvis i form av redan framtagna rapporter, undersöka på vilket sätt analyser skulle kunna göras om ålderism. Myndigheten ska även göra de analyser om ålderism som myndigheten finner lämpliga och genomförbara.

Pensionsmyndigheten ska också påbörja en inventering av vilka underlag som i övrigt kan finnas tillgängliga och som kan användas för att analysera förekomst av ålderism och öka den framtida kunskapen om ålderism. Vid inventeringen bör även underlag för att beräkna samhällsekonomiska effekter av ålderism inkluderas t.ex. som i Pluskommissionens rapport *Fler seniorer på arbetsmarknaden – ett plus för Sverige från 2024.*”

Ålderism är ett samlingsbegrepp för fördomar, stereotypa föreställningar och förutfattade meningar om individer baserat på deras ålder. Ålderism kan få allvarliga och långtgående konsekvenser både för individen och för samhället. För individen kan ålderism exempelvis innebära sämre möjligheter att få jobb och längre perioder av arbetslöshet. Långvarig arbetslöshet kan i sin tur försämra möjligheterna att återgå till arbete och leda till individen förlorar att humankapital och självkänsla. Sämre välmående kan dessutom öka behovet av vård och därmed medföra ökade kostnader för samhället. På samhällsnivå innebär ökad arbetslöshet också kostnader i form av utebliven produktion och lägre skatteintäkter. Ålderism kan därmed medföra både direkta kostnader för individ och samhälle och mer långsiktiga kostnader genom att människors arbetsförmåga, hälsa och ekonomiska förutsättningar påverkas.

De samhällsekonomiska kostnaderna av ålderism är svåra att uppskatta, vilket vi utvecklar i Kapitel 4. En ökad medvetenhet om ålderismen och dess konsekvenser kan bidra till att fenomenet upptäcks och motverkas i ett tidigare skede, vilket i sin tur kan leda till samhällsekonomiska vinster. Sveriges åldrande befolkning innebär dessutom att allt fler människor berörs av ålderism, vilket kan medföra att de samhällsekonomiska kostnaderna ökar framöver.

I Sverige har diskussionen om ålderism och dess samhällsekonomiska konsekvenser främst fokuserat på äldre och deras möjligheter att förlänga arbetslivet. Detta perspektiv har lyfts i bland annat Delegationen för senior arbetskrafts slutbetänkande som sammanfattar delegationens underlagsrapporter samt rapporter och debattartiklar från Pluskommissionen.¹ Regeringen har även

¹ SOU 2020:69, Skedinger (2024) och [Aktuellt | Pluskommissionen.se](https://www.pluskommissionen.se)

inrättat ett nationellt råd för att motverka ålderism mot äldre.² Denna rapport kan bidra med ett underlag till rådets fortsatta arbete genom att belysa ålderismens samhällsekonomiska konsekvenser och behovet av bättre kunskap om dess omfattning.

² Regeringen inrättar nationellt råd mot ålderism - Regeringen.se

2. Ålderism som begrepp

Världshälsoorganisationen (WHO, 2020) definierar ålderism som stereotyper (hur vi tänker), fördomar (hur vi känner) och diskriminering (hur vi agerar), mot oss själva och andra, baserat på ålder.³ Ålderism uppstår när ålder används för att kategorisera och dela upp individer på sätt som leder till skada och orättvisa (WHO, 2021). Fenomenet kan drabba människor i alla åldrar och kan ses i de flesta delar av samhället, så som hälso- och sjukvård, äldreomsorg, arbetsliv, media och lagstiftning. Ålderism kan vara strukturbaserad (samhällets institutioner, regelverk och processer) eller attitydbaserad (föreställningar, stereotyper och beteenden på individnivå). Ålderism kan vara implicit eller explicit beroende på hur medvetet det utförs.

2.1 Särbehandling utifrån ålder

Särbehandling utifrån ålder är en diskrimineringsgrund enligt diskrimineringslagen som gäller för arbetslivet och flera andra delar av samhället (1 kap. 1 § diskrimineringslagen). All särbehandling utifrån ålder leder dock inte till skada eller orättvisa. Lagstiftningen tillåter därför uttryckligen särbehandling på grund av ålder, förutsatt att den har ett berättigat syfte och att medlen är lämpliga och nödvändiga (2 kap. 2 § diskrimineringslagen; rådets direktiv 2000/78/EG). Till exempel förekommer särbehandling som avsiktligt gynnar en viss åldersgrupp och därmed missgynnar andra, men som ändå kan vara sakligt motiverad utifrån omständigheterna. Grundskyddet i pensionssystemet, det förhöjda grundavdraget och seniorrabatter är exempel på förmåner som riktas till äldre på grund av ålder. Motivet är att ohälsan på gruppnivå ökar med åldern och att arbetsförmågan därmed minskar, särskilt i fysiskt krävande yrken. Samtidigt minskar möjligheten att kompensera ett inkomstbortfall genom fortsatt arbete (Vingård, 2019). Förmånerna fungerar därför som ett skydd mot inkomstbortfall och fattigdom sent i livet, eftersom inkomsten ofta minskar efter pensioneringen (Pensionsmyndigheten, 2022). Grundskyddet är visserligen förbehållet personer som har uppnått en viss ålder, men sett över livscykeln utgör det snarare en omfördelning än ett tillskott. Sjukpenning, sjukersättning och arbetslöshetsersättning har egna övre åldersgränser och upphör vid pensioneringen. Grundskyddet inom det allmänna pensionssystemet träder då in i deras ställe.

Åldersgränser kan användas i ett skyddande syfte som till exempel straffmyndighetsålder, körkortsålder, eller att vaccinprioriteringen under pandemin i hög grad utgick från ålder eftersom det var den starkaste riskfaktorn. Samtidigt kan även välmenande särbehandling ha baksidor. Överbeskyddande regler kan bland

³ Definitionen ligger i linje med Folkhälsomyndighetens (2026) beskrivning av ålderism som fördomar och stereotyper kopplade till ålder som kan begränsa människors möjligheter. Folkhälsomyndigheten betonar dock att ålderism framför allt drabbar äldre.

annat förstärka bilden av åldersgrupper som mindre kapabla och begränsa deras självständighet.

2.2 Åldersgränser kan ha en normerande effekt

Ålder kan vara ett rimligt kriterium i ett regelverk. En åldersgräns är enkel att administrera, lika för alla och svår att manipulera, och alla som lever tillräckligt länge passerar samma gränser. Ålder fungerar därmed som en approximation, eller ”proxy”, för till exempel hälsa eller arbetsförmåga men är per definition en generalisering (Harnett, 2021). Problem kan uppstå när generaliseringen förs över till exempelvis arbetsmarknaden och personer som både kan och vill arbeta väljs bort. Åldersgränser kan också vara normerande när de signalerar vad som anses normalt för en viss ålder, exempelvis när det är rimligt för en individ att lämna arbetslivet. Signalerna tas upp av bland annat arbetsgivare, kollegor och av individen själv, och får genomslag även där gränsen inte formellt gäller. Den tidigare pensionsåldern på 65 år har på så sätt fortsatt att fungera som norm, långt efter att regelverket har ändrats. En åldersgräns som har ett berättigat syfte är alltså inte i sig uttryck för ålderism. Den norm som åldersgränsen bidrar till att skapa kan däremot främja ålderism i sammanhang där det inte finns något motsvarande berättigat syfte.

2.3 Svårigheten att mäta ålderism kan kräva olika analysmetoder

Olika mått ställer olika krav på vilken definition som används av ålderism. En för bred definition kan göra fenomenet svårt eller rent av omöjligt att mäta och blir därför svår att använda i en empirisk analys. En för smal definition kan å andra sidan leda till att man missar viktiga perspektiv i till exempel en kvalitativ analys.

Fortes (2026) kunskapsöversikt lyfter svårigheten med att kartlägga förekomsten av ålderism och åldersdiskriminering i den senare delen av arbetslivet. Nuvarande data på förekomst av fenomenen bedöms som svaga på grund av att mätverktygen är inkonsekventa och att många länder saknar harmoniserad övervakning.

I kapitlet som följer presenteras deskriptiv statistik som visar på åldersskillnader. Dock räcker inte underlagen till för att urskilja hur stor del av skillnaden som förklaras av ålderism, andra egenskaper som samvarierar med ålder eller andra potentiella faktorer. Vi drar därför inga slutsatser om vilka faktorer som orsakar eventuella skillnader mellan åldersgrupper, observerade trender eller förändrade beteenden.

3. Underlag för att undersöka förekomsten av ålderism

För att hitta områden där ålderism kan förekomma är en bra utgångspunkt att studera åldersuppdelad statistik. Det finns många informationskällor från olika aktörer som kan användas för att identifiera skillnader mellan åldersgrupper. En stor del av denna statistik går också att följa över tid, vilket gör det möjligt att urskilja trender. I Tabell 1 presenteras en övergripande sammanställning av den statistik som hittills har identifierats i inventeringen, inklusive de områden som har studerats och vilka källor som kan användas för att ta fram åldersuppdelad statistik inom respektive område.

Tabell 1 Översikt av tillgängliga underlag och identifierade kunskapsluckor

Område	Dataunderlag	Kunskapslucka	Myndighet / Aktör
Åldersgränser i socialförsäkringen och kringliggande trygghetssystem	Enkätundersökningar, Registerdata	Tjänstepension	Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan, Inspektionen för socialförsäkringen, Centrala studiestödsnämnden
Arbetsmarknad	Enkätundersökningar, Registerdata	Koppling av enkätsvar om åldersdiskriminering till arbetsmarknadsutfall	Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Diskrimineringsombudsmannen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Hälsö- och sjukvård	Enkätundersökningar, Registerdata	Under/överbehandling	Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Inspektionen för vård och omsorg, Diskrimineringsombudsmannen
Digital tillgänglighet	Enkätundersökningar, Registerdata		Statistiska centralbyrån, Post- och telestyrelsen
Underrepresentation och åldersfixerad rapportering i media	Saknas	Skulle kunna genomföras genom enkätundersökningar	Mediemyndigheten, Myndigheten för delaktighet
Underrepresentation i riksdagen, region- och kommunfullmäktige	Registerdata	Effekt på förd politik	Statistiska centralbyrån, Sveriges riksdag
Finansiella tjänster och bostadsmarknaden	Enkätundersökningar, Registerdata	Förmögenhet	Boverket, Finansinspektionen, Statistiska centralbyrån

Det är viktigt att notera att den åldersgrupperade registerbaserade statistiken bara kan synliggöra skillnader mellan åldersgrupper, men inte i sig visa att skillnaden beror på ålderism. För att undersöka om det är ålderism, eller andra faktorer, som orsakar skillnaderna mellan åldersgrupperna i respektive statistik kan det krävas

mer detaljerade data och kanske andra angreppssätt, som till exempel enkätundersökningar eller experimentella ansatser.

I de följande avsnitten presenteras underlagen i Tabell 1 mer utförligt. Vi börjar med Pensionsmyndighetens underlag om områden där ålderism kan förekomma och går därefter vidare till underlag från andra myndigheter och aktörer som kan användas i samma syfte.

3.1 Pensionsmyndighetens statistik och tidigare analyser

Pensionsmyndigheten är statistikansvarig myndighet inom statistikområdet ”Allmän pension och pensionsrelaterade förmåner”, samt inom statistikområdet ”Pensioner”. Områdena berör bland annat intjänande, sparande och utbetalning av inkomstgrundad pension och utbetalningar av grundskydd inom det allmänna pensionssystemet. I detta avsnitt presenteras statistik och analyser som berör äldre åldersgrupper och övergången från förvärvsaktiv till pensionär.

3.1.1 Tidigare rapporter och analyser

3.1.1.1 Pensionsrelaterade åldersgränser och pensionsuttag

Det finns många pensionsrelaterade åldersgränser som kan utgöra både ett hinder eller incitament för ett längre arbetsliv. Åldersgränserna gäller främst rätten till en ersättning, som till exempel a-kassa, sjukersättning, garantipension eller tidigaste uttagsålder för inkomst- och premiepension, men även hur länge man omfattas av anställningsskydd. Ändringar av åldersgränserna påverkar i första hand den strukturbaserade ålderismen.

Flera av åldersgränserna i socialförsäkringen har sedan 2020 höjts vid flera tillfällen (se Tabell 2). Höjningarna har gjort det möjligt att utvärdera hur åldersgränserna har påverkat individers försörjningskällor och pensioneringsbeslut (Pensionsmyndigheten 2025a, 2025b, 2025c, 2026a, 2026b, 2026c). Detta medförde också höjningar av åldersgränsen för att omfattas av lagen om anställningsskydd (LAS). Sedan 2026 är åldersgränserna i socialförsäkringen kopplade till riktålder för pension som följer den förväntade återstående medellivslängden vid 65 års ålder för befolkningen i Sverige (2 kap. 10 a–10 c §§ socialförsäkringsbalken [2010:110]). Det har också föreslagits att åldersgränsen i LAS, på samma sätt som åldersgränserna i socialförsäkringen, ska kopplas till riktåldern (SOU 2025:70).

Tabell 2 Utveckling av pensionsrelaterade åldersgränser

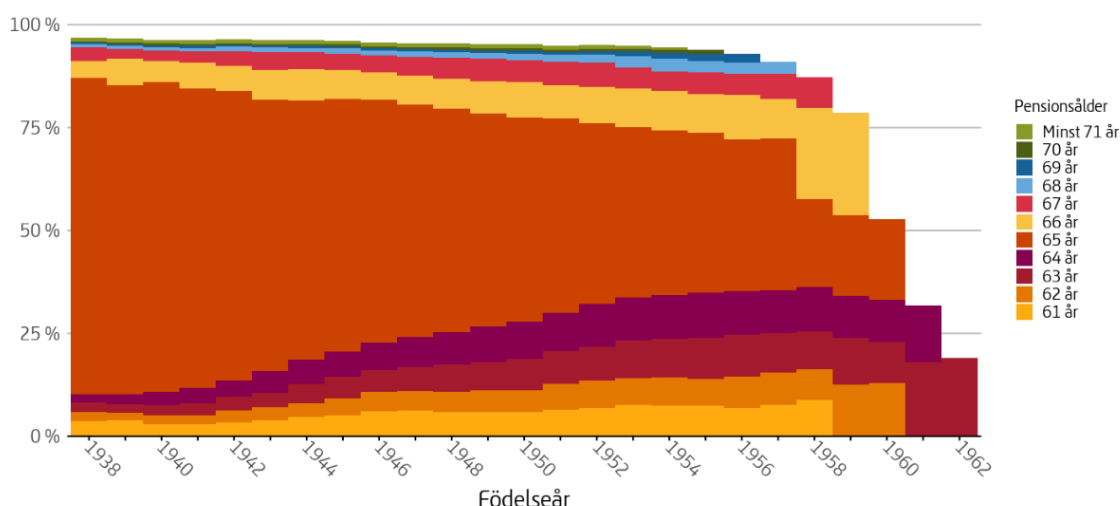
År	2019	2020	2023	2026 -
Lägsta ålder för uttag av inkomst-/premiepension	61	62	63	64 (Riktålder* – 3)
Högsta ålder för rätt till sjukersättning och a-kassa	65	65	66	67 (Riktålder*)
Lägsta ålder för rätt till pensionssystemets grundskydd	65	65	66	67 (Riktålder*)
LAS-ålder (Lagen om anställningsskydd)	67	68	69	69

Not: * Riktåldern är bestämd till 67 år för födda 1959–1965 och höjs därefter i takt med förändringen av den återstående medellivslängden vid 65 års ålder. Vissa årskullar kommer att kunna ta ut inkomst-/premiepension fyra år före sin riktålder.

Pensionsmyndigheten har analyserat de höjda åldersgränserna inom pensions-systemet och hur det har påverkat pensioneringsbeslut, deltagande i arbetskraften och sysselsättning. Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har utöver de höjda åldersgränserna i socialförsäkringsbalken även utvärderat den höjda LAS-åldern, se Avsnitt 3.2.1 för mer information om det.

Figur 1 visar spridningen i pensioneringsålder över tid. Sedan införandet av det nya pensionssystemet har pensioneringsbeteendet förändrats relativt mycket. Yngre årskullar har utnyttjat flexibiliteten i systemet i större grad, eftersom både andelarna som tagit ut pension innan och efter 65 års ålder har ökat.

Figur 1 Andel nyblivna pensionärer per ålder och årskull

Källa: Pensionsmyndigheten (2026a)

Figur 1 visar tydligt hur de förändrade åldersgränserna har påverkat pensionerings-åldern för individer. För det första har de höjda lägsta uttagsåldrarna förhindrat yngre årskullar från att ta ut allmän pension vid 61 och 62 års ålder. För det andra

har den höjda åldersgränsen för rätt till pensionssystemets grundskydd och rätt till sjukersättning och a-kassa skjutit upp pensionsåldern till 66 års ålder med att ta ut pension. Det var främst individer som hade sjukersättning och därmed kunde behålla den ett år längre, samt individer som förväntades få en stor del av sin pension i form av garantipension som ändrade sitt beteende till följd av höjningen till 66 år. Effekten av dessa två höjningar för majoriteten av de berörda individerna kan därför inte ses som att ålderism har motverkats. Snarare har möjligheten att pensionera sig skjutits fram, vilket innebär att individerna behöver vara kvar ett år längre i arbetslivet eller fortsätta som mottagare av sjukpenning, a-kassa eller sjukersättning.

Genom att höja de olika åldersgränserna har olika strukturbaserade hinder för ett längre arbetsliv för äldre skjutits upp. Det är främst höjningen av LAS-åldern som har en direkt påverkan på ålderism där äldre arbetstagare får ett förlängt skydd. Däremot har också möjligheten att ta ut pension tidigare minskat. Det sistnämnda kan eventuellt förändra normen, inklusive ålderism, på sikt.

Pensionsmyndigheten (2025a) har studerat en normeffekt genom att analysera om de som inte hade sjukersättning eller fick en stor del av sin pension som garantipension också ändrade sitt pensioneringsbeteende efter åldershöjningen till 66 år. Studien hittade en normeffekt om cirka 5 procent, alltså att 5 procent av de som tidigare tog ut pension vid 65 års ålder nu tar ut den vid en högre ålder. ISF (2025) fann dock ingen normeffekt i deras studie som undersökte samma åldershöjning, vilket troligen förklaras av skillnader i dataurval och definitioner. Men en ändrad norm betyder inte att det rör sig om åldersdiskriminering.

En annan indikation på att åldersgränserna skulle kunna ha en normerande effekt, alltså indirekt påverka individers pensionsbeslut, är att andelen som tar ut pension vid den höjda lägsta uttagsåldern understiger andelen som tidigare gick vid 61 och 62 års ålder. Individer som liknar de som tidigare tog ut pension vid den lägsta uttagsåldern verkar inte välja att ta ut pension vid den nya högre lägsta uttagsåldern i samma utsträckning. Detta innebär att den totala andelen som tar ut pension före 65 års ålder ser ut att ha minskat efter att åldersgränserna började höjas. Denna förskjutning av att ta ut pension senare i livet behöver inte betyda att graden av ålderismen har förändrats utan kan förklaras av andra effekter som bland annat av att vi lever längre och därmed behöver skjuta på pensionen för att pensionen inte ska urholkas.

3.1.1.2 Arbetskraftsdeltagande och sysselsättning

Ytterligare ett hinder till ett längre arbetsliv kan hittas i resultaten från underlaget som utvärderar 2023 års höjda åldersgräns för grundskyddet med fokus på effekten på arbetsmarknaden. Analysen visar att arbetskraftsutbudet ökade med 3,5 procentenheter till följd av lagändringen, vilket betyder att fler äldre fanns tillgängliga för

arbete. Sysselsättningen, alltså andelen av arbetskraften som arbetar, ökade med 1,1 procentenheter. Rapporten noterar dock att resultaten också kan bero på lågkonjunktur eller att dataunderlaget har bortfall bland egenföretagare som klassas som icke-sysselsatta (Pensionsmyndigheten, 2025c). Andra underlag från Pensionsmyndigheten visar att äldre är överrepresenterade bland egenföretagare (se Avsnitt 3.1.1.3 nedan). Det betyder att en del av gapet utgörs av dessa personer.

Att arbetskraftsutbudet ökar mer än sysselsättningen kan tyda på att det finns en betydande grupp äldre som efter reformen är tillgänglig arbetskraft men som är arbetslösa. Denna grupp kan innehålla personer som aktivt väljer att inte arbeta men också de som eventuellt vill eller behöver arbeta, men som inte har fått ett jobb. Ur detta perspektiv kan en annan förklarande faktor vara hinder i rekryteringsprocesser, vilket diskuteras i Avsnitt 3.2.2.

3.1.1.3 Arbete i kombination med pensionsuttag

Jobbonärerna är intressanta ur ett ålderismperspektiv. Gruppen kan visa i vilken utsträckning äldre stannar kvar i arbetslivet efter att de har börjat ta ut pension, och på vilka villkor de gör det.

Med jobbonärer avses personer som arbetar och samtidigt tar ut pension. Andelen jobbonärer ökade mellan år 2012 och 2024 från 12,6 procent till 14,9 procent bland personer i åldern 62–74 år. Egenföretagare var överrepresenterade bland jobbonärerna jämfört med förvärvsaktiva i samma åldersgrupp. Andelen egenföretagare ökar med stigande ålder, oavsett om personen samtidigt tar ut pension eller inte. Andelen egenföretagare är även högre bland män än bland kvinnor, men könsskillnaden minskar med stigande ålder (Pensionsmyndigheten, 2026b).

Vissa yrkesgrupper har en relativt hög andel jobbonärer, medan andra har en hög andel äldre förvärvsarbetande utan pensionsuttag. De äldre förvärvsarbetande utan pensionsuttag är överrepresenterade i ledarpositioner och akademikeryrken, medan jobbonärer i högre grad återfinns inom mer praktiska yrken och yrken som kan betraktas som bisysslor (Pensionsmyndigheten, 2026b).

Jobbonärerna har en högre tjänstepension än pensionärer som inte förvärvsarbetade. Statistiken talar därmed emot att jobbonärer som grupp huvudsakligen fortsätter att arbeta på grund av att de saknar tjänstepension. Det utesluter dock inte att ekonomiska skäl kan vara en viktig faktor för vissa jobbonärer. Jobbonärer som var egenföretagare hade både lägre allmän pension och lägre tjänstepension än anställda jobbonärer (Pensionsmyndigheten, 2026b). En förklaring till detta kan vara att egenföretagare sällan omfattas av kollektivavtalad tjänstepension och själva behöver spara till sin pension. Många har dessutom haft låga pensionsgrundande inkomster från sin verksamhet. För egenföretagare kan behovet

av att komplettera en låg pension därför vara en viktigare drivkraft för att fortsätta arbeta än för anställda.

Vad säger då detta om ålderism? Statistiken kan tolkas på flera sätt och räcker inte för att avgöra vilken förklaring som väger tyngst

Den ökande andelen jobbonärer kan tyda på en förskjutning av en åldersnorm där det har blivit mer accepterat att arbeta längre samtidigt som man tar ut pension. Det kan dock också tyda på att äldre individer börjar arbeta deltid tidigare samtidigt som de börjar ta ut pension.

Egenföretagares överrepresentation bland jobbonärer skulle kunna bero på att äldre som vill fortsätta arbeta tvingas starta eget för att kunna stanna kvar i arbetslivet, snarare än att de är efterfrågade som anställda. Det skulle också kunna bero på frivillighet, att egenföretagande erbjuder mer flexibilitet eller att egenföretagare generellt lämnar arbetslivet senare än anställda.

Sammantaget visar statistiken att fler äldre kombinerar arbete och pension. Den visar däremot inte om de gör det av fri vilja eller för att andra vägar är stängda. För att kunna bedöma vilken roll ålderism spelar behövs mer kunskap om varför äldre fortsätter att arbeta och om deras möjligheter att få och behålla en anställning.

3.1.2 Nya analyser inom uppdraget

3.1.2.1 Kontaktsätt och handläggningstid

När individer ska ansöka om förmåner från Pensionsmyndigheten finns det flera sätt att genomföra ansökan på. Det kan vara digitalt via hemsidan, via telefonkontakt med kundservice, via besök på servicekontor eller att man skickar in en fysisk blankett. På servicekontoren får kunden hjälp med att antingen fylla i ansökan på webben eller att fylla i en blankett. Kontaktsätten är öppna för alla, men de förutsätter olika saker av den enskilde, e-legitimation och digital vana i det ena fallet, förmågan att ta sig till ett servicekontor i det andra.

Om vissa åldersgrupper har svårare att använda det kontaktsätt som möjliggör den mest effektiva handläggningen, kan det innebära att de får vänta längre på en korrekt eller högre förmånsutbetalning. Det kan också öka risken för felaktiga utbetalningar. För att ta reda på om så är fallet har vi tittat på statistik från vår handläggning för ändring av bostadstillägg. Förmånen bostadstillägg är behovsprövad och beviljas i regel tills vidare. Förmånstagare behöver uppdatera sina uppgifter vid förändringar som påverkar bostadstilläggets beräkning, vanligtvis minst en gång per år.

I Tabell 3 presenteras den genomsnittliga handläggningstiden och åldern på förmånstagare⁴ som kontaktade myndigheten via respektive kontaktsätt för att uppdatera sina uppgifter gällande bostadstillägg under 2025. Tabellen visar även antalet ärenden per kontaktsätt och respektive kontaktsätts andel av det totala antalet ärenden. Det framgår att de som anmälde ändringar via webben var relativt sett yngre än de som använde andra kontaktsätt.

Tabell 3 Median handläggningstid, ålder, antal och andel av bostadstilläggsändringsärenden per kontaktsätt, 2025

Kontaktsätt	Median handläggningstid	Median ålder	Antal ärenden	Andel av totala ärenden
Blankett	92 dagar	78	25 370	16,2%
Webb	11 dagar	76	64 877	41,4%
Kundservice	1 dagar	78	66 597	42,4%

Källa: Pensionsmyndighetens datalager (Pedal)

Att ringa in och komma i kontakt med en handläggare är det som leder till kortast handläggningstid, främst på grund av att ärendet oftast kan handläggas direkt utan att behöva invänta kompletteringar. Pensionsmyndigheten har tidigare genomfört en analys av vilka som ringer in till Pensionsmyndighetens kundservice gällande samtliga förmåner. Slutsatsen i analysen kopplad till åldersgrupper, både inom åldersgrupper och över alla åldrar, är att samtalsmängden generellt sjunker med ålder (Pensionsmyndigheten, 2021). För förmånen bostadstillägg är det dock främst äldre som ringer in till kundservice. Det innebär också att pensionärer som valt denna kontaktsätt har den högsta genomsnittliga åldern. Det talar emot att äldre skulle vara utestängda från den mest effektiva kontaktsätten.

Om man jämför med att anmäla ändring via webben tar blankettärenden i genomsnitt 81 dagar längre och lämnas in av personer som i genomsnitt är två år äldre. Skillnaden är dock svår att tolka som ålderism. Åldersspannet är litet, två år skiljer kontaktsätten åt, och då i en population där alla är över 66 år. Skillnaderna i handläggningstid beror förmodligen inte på kontaktsättet i sig. Skillnaden beror snarare på vilka ärenden som kommer in via respektive kanal, behovet av kompletteringar och när ärendet registreras. För blankettärenden ingår dessutom postgång och skanning i handläggningstiden, vilket inte gäller för webbärenden.

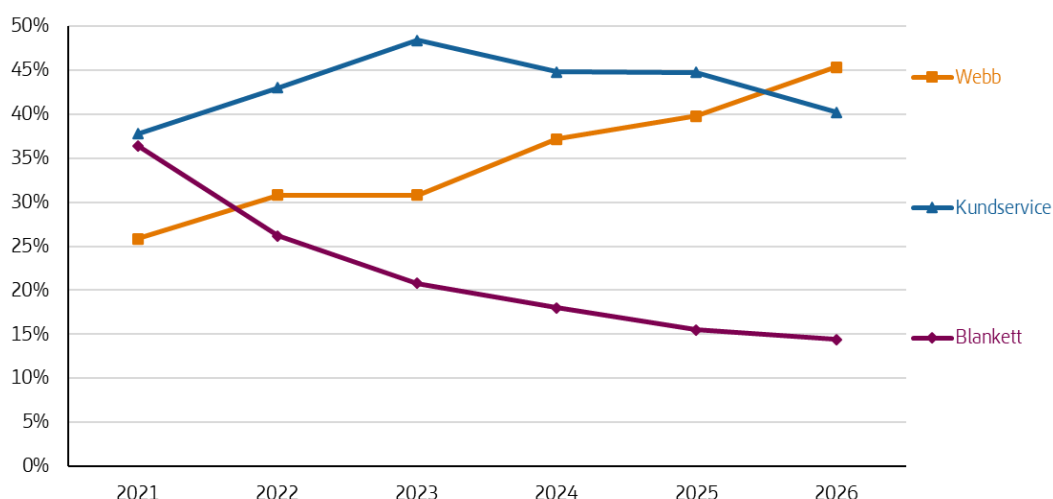
Att handläggningstiden är längre innebär inte heller att den enskilde förlorar pengar. Vid ändringsanmälan som leder till en högre utbetalning av förmånen får individen retroaktiv utbetalning som högst tre månader från det att anmälan inkom till Pensionsmyndigheten. Om en individ exempelvis lämnar in uppdaterade

⁴ Förmånstagare kan få hjälp med att uppdatera sina uppgifter av t.ex. behörig anhörig, god man eller förvaltare. Vi tittar enbart på förmånstagarens ålder och inte åldern på annan behörig som skött kontakten med myndigheten. Åldern kan därför vara något felskattad.

uppgifter den 1 juli om att hyran har höjts från och med den 1 januari, kan den högre hyran ge rätt till ett högre bostadstillägg retroaktivt från och med den 1 april och framåt. Handläggningstiden påverkar alltså inte om kunden får den förmån den har rätt till, utan enbart när det högre beloppet betalas ut. Om handläggningen tar lång tid får kunden därmed klara sig med den lägre utbetalningen under en längre period, men kompenseras senare med en retroaktiv utbetalning. Om en ändringsanmälan i stället leder till en lägre utbetalning av förmånen beaktas hela den retroaktiva perioden. Det innebär att ett eventuellt återkrav kan bli större än vad kunden har förväntat sig.

För att undersöka om användningen av webben har ökat även bland äldre över tid studerar vi också en tidsserie som sträcker sig från 2021 till och med första halvåret 2026. I Figur 2 presenteras andelen ärenden över tid per kontaktsätt för 77-åringar. Åldersgruppen har valts för att representera den genomsnittliga mottagaren av förmånen.

Figur 2 Andel ärenden per kontaktsätt för 77-åringar mellan 2021 och juni 2026

Källa: Pedal

Andelen ärenden som kommer in via webben har stigit från 26 till 45 procent mellan 2021 och 2026, samtidigt som blankettandelen har fallit från 36 till 14 procent. Motsvarande utveckling syns i samtliga åldersgrupper. Allt fler skickar alltså in uppdaterade uppgifter om sitt bostadstillägg via webben. Det går dock inte att utesluta att äldre personer får hjälp av familj, bekanta eller på servicekontoren och att det är det som driver ökningen av andelen ändringsansökningar som inkommer via webben.

Sammantaget ger statistiken inget stöd för att handläggningen av bostadstillägg på Pensionsmyndigheten skulle särbehandla äldre. Analysen kan däremot inte utesluta att enskilda grupper, de allra äldsta, eller personer som saknar e-legitimation, är tvungna att använda det långsammaste kontaktsättet.

3.2 Underlag från andra myndigheter och aktörer

Ålderism kan som nämnts i Kapitel 2 drabba individer i alla åldersgrupper. I följande avsnitt kommer vi presentera statistik och analyser om fenomenet i ett bredare perspektiv, och fokuserar därmed inte enbart på äldre åldersgrupper och inte enbart på övergången från förvärvsaktiv till pensionär. Även underlag och statistik inom området från andra aktörer kommer att presenteras.

3.2.1 Åldersgränser inom pensionssystemet, studiestödslagen och skattesystemet

Som tidigare nämnts har ett flertal pensionsrelaterade åldersgränser höjts sedan 2019. Förändringarna har även fått följder i andra system där åldersgränser inte fullt ut är kopplade till pension. Till exempel höjdes den högsta åldern för rätt till studiestöd 2022. Syftet med lagändringen var att förlänga arbetslivet, genom att ge individer möjlighet att vidareutbilda sig högre upp i åldrarna. Den höjda åldersgränsen har studerats av Centrala Studiestödsnämnden (CSN). Även i skattesystemet har åldersgränserna för det förhöjda grundavdraget och förstärkta jobbskatteavdraget höjts i takt med de pensionsrelaterade åldersgränserna. Sammantaget innebär förändringarna att åldersgränserna i pensionssystemet, studiestödssystemet och skattesystemet har förskjutits uppåt. Tabell 4 visar hur åldersgränserna har förändrats över tid.

Tabell 4 Utveckling av åldersgränser för rätt till studiestöd och skattesystemet

År	2019	2020	2022	2023	2024	2026	2027-
Högsta ålder för rätt till studiestöd	56	56*	60*	60	60	60	60
Förhöjt grundavdrag	66	66	66	66	67**	67	68**
Förstärkt jobbskatteavdrag	66	66	66	66	67**	67	68**

Not: * Med avtrappning av antalet veckor med studielån från 47 års ålder. Efter höjningen påbörjas denna avtrappning vid 51 års ålder.

** Åldersgränsen höjdes till att individen ska ha fyllt 66 år vid årets ingång för personer födda 1958 och 1959. Det innebär att individen fyller 67 år under det aktuella inkomståret. För personer födda 1960 höjdes åldersgränsen ytterligare till 67 år vid årets ingång, vilket innebär att individen fyller 68 under inkomståret.

Rapporten från CSN visar att antalet studerande med studiemedel i åldersgruppen 47–60 år ökade från cirka 5 000 till 11 500 mellan 2013 och 2022, vilket sannolikt kan förklaras av covid-19-pandemin och inte enbart av åldershöjningen (CSN 2023).

Rapporter från ISF visar relativt begränsade effekter på sannolikheten att löne-arbeta till följd av höjningar av den lägsta åldern för uttag av inkomst- och premiepension samt av LAS-åldern (ISF 2023, 2025). När det gäller den höjda åldersgränsen för rätt till grundskyddet inom det allmänna pensionssystemet finner

ISF inte heller någon förändring av pensionsnormen bland den första årskullen som berördes av höjningen (ISF, 2025).

Riksrevisionen (2023) granskade utökningarna av det förhöjda grundavdraget som skedde under perioden 2011–2023. De bedömde att ökningarna av avdraget kan ha haft negativa effekter på sysselsättningen av personer över 65 år, men att den höjda åldersgränsen 2023 sedan kan ha motverkat dessa negativa effekter. De har dock inte kunnat uppskatta effekterna av regeländringarna och konstaterar att det saknas studier på området.

Det har ibland framhållits att åldersnormer och pensionsåldrar kan underlätta generationsväxling på arbetsmarknaden. Tydliga avslut i arbetslivet frigör tjänster, öppnar befordringsvägar och motverkar att personer blir kvar på en tjänst på grund av lång tjänstgöring snarare än prestation. Argumentet kan ha viss förankring på arbetsplatsnivå, där antalet tjänster är begränsat. På längre sikt och på samhällsnivå saknar det däremot stöd, antalet jobb i ekonomin är inte givet, och länder där många äldre arbetar har i regel också hög sysselsättning bland yngre (SOU 2020:69). En förklaring är att äldre som fortsätter att arbeta behåller sin konsumtionsnivå, i stället för att sänka den när lönen ersätts av en lägre pension. Det håller uppe efterfrågan i ekonomin och därmed efterfrågan på arbetskraft. Därtill stärker skatter och avgifter på deras arbetsinkomster de offentliga finanserna, vilket också bidrar till fler arbetstillfällen (SOU 2020:69, s. 96). Att äldre lämnar arbetslivet skapar därför inte fler jobb åt yngre totalt sett, även om det kan öppna enskilda tjänster.

Sammantaget skulle dessa resultat kunna tyda på att det inte är strukturbaserad ålderism, i form av åldersgränser, som är det främsta hindret för ett längre arbetsliv. LAS-åldern utgör dock ett reellt hinder, men påverkar relativt få individer. Det är dock viktigt att notera att det främst är de lagstadgade åldersgränserna som har höjts. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU, 2026) lyfter att även arbetsgivares beteenden, via till exempel tjänstepensionsavtalen, kan påverka pensionsbeslut och normer i stor utsträckning. Det är därför också av intresse att följa förändringar av åldersgränser på tjänstepensionsområdet, som hittills inte höjts i samma utsträckning som inom det allmänna pensionssystemet och därmed kan dämpa normförändringar.

3.2.2 Attityder på arbetsmarknaden

Hur stora är hindren för äldre att lyckas gå igenom en rekryteringsprocess? IFAU genomförde ett fältexperiment där man skickade ut 6 000 fiktiva jobbansökningar, med sökanden i åldersspannet 35 – 70 år. De fann att sannolikheten att bli kontaktad av en arbetsgivare faller med cirka 5 procentenheter för varje tiotal år av åldrande och att det börjar redan vid 40-årsåldern. Sannolikheten faller också snabbare för kvinnor än för män, oaktat vilket yrke som ansökan gällde. Marginal-

effekten, alltså vart den största förändringen i sannolikhet sker, är mellan åldersgrupperna 35–43 och 44–52. Författarna argumenterar för att det sker innan arbetsgivarna betraktar den ansökande som äldre, och att ålderism är en osannolik förklaring till diskrimineringen. För att försöka förklara denna åldersdiskriminering skickades också en enkät ut till arbetsgivare, som fick bedöma hur olika egenskaper påverkades av ålder. Det var främst tre egenskaper arbetsgivarna uppfattade försämrats med ålder; förmågan att lära sig nya saker, vara anpassningsbar/flexibel och vara driven/initiativrik (IFAU, 2017). Enligt vår definition av ålderism omfattas alla stereotyper som baseras på ålder, ovanstående skulle därför omfattas inom fenomenet ålderism.

Arbetsförmedlingen (AF, 2026) konstaterar att arbetslösa som är 55 år och äldre har en svagare konkurrensförmåga. Det avspeglar sig i långa arbetslöshetstider och att andelen äldre är högre bland de arbetslösa som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen under längre tid. Måttet att jämföra andelen långtidsarbetslösa⁵ per åldersgrupp mot samtliga inskrivna arbetslösa går att följa över tid, och presenteras i Tabell 5. För att illustrera vad måttet visar är värdet för åldersgruppen 60–66 års ålder 2026 beräknad genom att ta åldersgruppens andel av alla långtidsarbetslösa (13,8 procent) minus åldersgruppens andel av alla arbetslösa (11,4 procent) vilket ger 2,4 procent överrepresentation bland långtidsarbetslösa. Siffrorna är från december respektive år, och per juli 2026.

Tabell 5 Differensen mellan andelen långtidsarbetslösa och andelen arbetslösa per åldersgrupp

Åldersgrupp	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
16–17	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
18–19	-1,4	-1,2	-1,0	-1,1	-1,4	-1,4	-1,3	-2,2
20–24	-3,2	-3,2	-2,6	-2,9	-3,3	-2,8	-2,8	-2,3
25–29	-1,6	-1,5	-1,5	-1,8	-1,9	-1,8	-1,8	-1,6
30–39	0,3	0,0	-0,5	-0,8	-0,9	-0,7	-0,7	-0,7
40–49	2,0	1,9	1,7	1,7	2,0	1,7	1,8	1,8
50–59	2,5	2,6	2,4	2,8	3,0	2,8	2,7	2,7
60–66*	1,4	1,4	1,5	2,0	2,6	2,2	2,2	2,4

Källa: Arbetsförmedlingens statistik, egen bearbetning

Not: * I takt med åldershöjningarna i pensionssystemet har Arbetsförmedlingen utökat den högsta åldersgruppen från 60–64, till 60–65 (2023) och till sist 60–66 (2026).

Måttet visar att åldersgrupperna som är 40 år och äldre är överrepresenterade bland långtidsarbetslösa. Denna skillnad verkar också vara beständig, det vill säga att den varken ökar eller minskar över tid. Arbetsförmedlingen lyfter att insatser kan

⁵ Här definierat som arbetslös längre än 6 månader.

krävas för att äldre långtidsarbetslösa ska komma ut i arbete, till exempel subventionerade anställningar eller arbetsmarknadsutbildningar (AF, 2026).

Diskrimineringsombudsmannen (DO) har sammanställt ett flertal enkätundersökningar som undersöker diskriminering i arbetslivet. Gemensamt för enkätundersökningarna är att de vanligaste diskrimineringsgrunderna är kön, ålder och etnisk tillhörighet. DO finner också att det främst är kvinnor och yngre som anger att de har varit utsatta för diskriminering på arbetsplatsen som har samband med ålder (DO, 2025).

Vartannat år genomför Arbetsmiljöverket normalt en enkätundersökning som heter Arbetsmiljöundersökningen, där de bland annat ställer frågan om man upplever sig diskriminerad på arbetsplatsen på grund av ålder. Statistiken går att skära på många bakgrundsvariabler, i Tabell 6 nedan redovisas den uppdelad per sektor.

Tabell 6 Andel av de sysselsatta som upplever sig diskriminerad på arbetsplatsen p.g.a. ålder

Sektor	2015	2017	2019	2021	2024*
Privat	5	6	7	5	4
Kommunal	4	5	5	7	5
Regional	7	7	8	5	5
Statlig	9	8	8	5	5

Källa: Arbetsmiljöverkets statistik, Arbetsmiljöundersökningen

Not: * 2024 ändrades frågan till om man blivit utsatt för diskriminering på arbetsplatsen på grund av ålder under det senaste året. Det är alltså en skillnad mellan upplevd och faktisk diskriminering.

Akavia (2025) har undersökt förekomsten av ålderism i arbetslivet genom en enkätundersökning bland sina medlemmar. Resultaten visar bland annat att sex av tio som är 60 år och äldre anger att de känner sig eller har varit utsatta för åldersdiskriminering när de söker jobb. Siffran är 45 procent för 50–59-åringar. Vidare har mer än hälften av de över 50 år funderat på att byta jobb men anger att åldern utgör ett hinder. Slutligen upplevs att möjlighet till utveckling på arbetsplatsen samt löneökning försämras med åldern. Resultaten bygger på medlemmarnas egna upplevelser och belägger inte i sig att diskriminering förekommer. De visar dock att många äldre upplever att åldern begränsar deras möjligheter i arbetslivet.

3.2.3 Hälso- och sjukvård

Folkhälsomyndigheten (FHM) följer återkommande upp 30 olika indikatorer utifrån riksdagens folkhälsopolitiska mål och de åtta målområdena. Flertalet av dessa indikatorer följs upp per åldersgrupp och kan därför synliggöra skillnader mellan åldersgrupper inom indikatorns område. De indikatorer som kan användas för att följa ålderism inom hälso- och sjukvården finns inom Målområde 8 ”En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård”, och mer specifikt indikatorerna

”Avstått läkarvård trots upplevt behov” och ”Avstått tandläkarvård av ekonomiska skäl trots behov” (FHM, 2023). Skillnader mellan åldersgrupper i dessa indikatorer kan ha många förklaringar, till exempel ekonomi, stolthet eller hälsotillstånd, och är inte i sig ett tecken på ålderism. Indikatorerna kan däremot visa var det finns skillnader som behöver undersökas närmare.

Tabell 7 Andel som avstått läkarvård trots upplevt behov

Åldersgrupp	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
16–29 år	5,0	6,0	5,9	5,6	5,4	5,8	7,0	6,5
30–44 år	6,1	5,5	5,2	5,6	5,7	6,2	6,8	7,7
45–64 år	4,9	5,1	5,3	6,1	4,6	4,7	4,7	5,0
65–84 år	2,8	3,7	4,5	3,8	3,4	4,2	4,3	4,1
85+ år	5,1	3,3	7,5	5,9	5,1	5,5	4,7	4,5

Källa: Folkhälsomyndighetens statistik

Tabell 8 Andel som avstått tandläkarvård av ekonomiska skäl trots behov

Åldersgrupp	2018	2020	2021	2022	2024
16–29 år	7,6	6,7	5,5	5,8	8,4
30–44 år	12,9	13,8	10,8	12,0	16,4
45–64 år	11,1	10,7	10,1	10,6	12,9
65–84 år	7,8	8,4	6,4	6,9	8,2
85+ år	Ej tillämbart	Ej tillämbart	3,2	3,4	3,7

Källa: Folkhälsomyndighetens statistik

Att det var en lägre andel som avstått läkarvård trots upplevt behov i åldersgrupperna 45–64 och 65–84 jämfört med jämförelsegruppen 30–44 år är statistiskt säkerställt. I åldersgruppen 85+ finns det färre observationer, vilket leder till att konfidensintervallen blir större, och den lägre andelen jämfört med åldersgruppen 30–44 år därför inte statistiskt säkerställd. När det kommer till tandläkarvården hade samtliga åldersgrupper statistiskt säkerställda lägre andelar jämfört med jämförelsegruppen 30–44 år. Detta ger inte en stark indikation om att de äldre avstår från vård mer jämfört med andra åldersgrupper.

Ytterligare statistik som hade varit intressant inom området hälso- och sjukvård från ett ålderismperspektiv är i vilken utsträckning olika åldersgrupper får den vård som de efterfrågar/behöver. Socialstyrelsen har sådan statistik, men det kräver viss bearbetning för att illustrera problembilden. Även i vilken utsträckning olika åldersgrupper utsätts för allvarlig vårdskada hade varit intressant att följa över tid. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har den statistiken, men den skulle behöva ta hänsyn till att äldre nyttjar hälso- och sjukvård i större utsträckning och därmed med större sannolikhet utsätts för vårdskador.

3.2.4 Representation i media och digitalt utanförskap

Delegationen för senior arbetskraft lyfter i sitt betänkande att mediebilderna av äldre åldersgrupper inte är representativa och att det kan vara problematiskt när medier rör sig bort från fysiska format till digitala format (SOU 2020:69). Även Myndigheten för delaktighet (MFD) lyfter att äldre är underrepresenterade i media och att den skildring som sker ofta följer stereotyper snarare än att visa på den mångfald som finns inom gruppen (MFD, 2024). Såvitt vi känner till finns ingen offentlig löpande datainsamling om hur åldersgrupper representeras i media.

Post- och telestyrelsen (PTS) konstaterar att äldre är en grupp som riskerar att digitalt exkluderas (PTS, 2025). När allt fler aktörer, både offentliga och privata, kräver digitala färdigheter för att ta del av och använda deras tjänster är det viktigt att personer i alla åldersgrupper har möjlighet att göra det. Det här går att följa i resultatet från SCB:s enkätundersökning Befolkningens IT-användning (BITA).

Tabell 9 Andel som har minst grundläggande digitala färdigheter (alla fem delindikatorer är på minst grundläggande nivå)

Åldersgrupp	2021	2023	2025
16–24 år	76	68	74
25–34 år	82	78	82
35–44 år	75	74	76
45–54 år	67	72	74
55–64 år	58	63	64
65–74 år	39	37	43
75–84 år	22	24	31
85+ år	Ej tillämbart	Ej tillämbart	10

Källa: Statistiska centralbyråns statistik, BITA

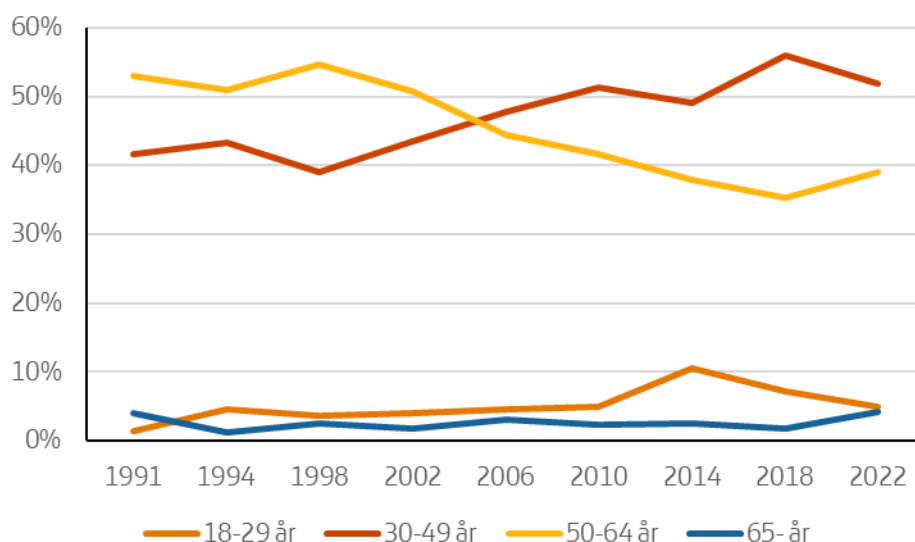
Det finns betydande skillnader mellan åldersgrupperna i andelen som har minst grundläggande digitala färdigheter. Skillnaderna är statistiskt säkerställda för samtliga åldersgrupper om andelarna jämförs mot åldersgruppen 25–34 år.

3.2.5 Politisk representation

Sett till hur stor andel av befolkningen som är 65 år och äldre så är denna åldersgrupp underrepresenterad i den svenska riksdagen, vilket också Delegationen för senior arbetskraft lyfter i sitt betänkande (SOU 2020:69). Samma problematik finns även för åldersgruppen 18–29 år. I kommun- och regionfullmäktige är inte gruppen 65 år och äldre lika underrepresenterad, utan motsvarar relativt väl åldersgruppens andel av befolkningen. På de regional- och kommunalnivå så är många folkvalda och förtroendevalda fritidspolitiker (SOU 2020:69). Att vara riksdagsledamot är oftast mer av ett heltidsuppdrag, och om man valt att gå i pension för att minska sin arbetstid kan det förklara varför det är färre i gruppen 65 år och äldre som är riksdagsledamöter. Det blir dock intressant att följa

utvecklingen när åldersgränserna i pensionssystemet höjs. Figur 3 visar utvecklingen av andelen av riksdagsledamöter per åldersgrupp mellan åren 1991 och 2022.

Figur 3 Åldersfördelning bland svenska riksdagsledamöter, 1991–2022

Källa: Statistiska centralbyråns statistik, egen bearbetning

För att förstå vilka konsekvenser underrepresentationen i den svenska riksdagen får behövs ytterligare forskning och underlag på området. Det finns främst internationell forskning som visar att politikernas åsikter och agendor påverkas av ålder, men det skulle vara intressant att se liknande underlag i en svensk kontext (SOU 2020:69). Sedan är frågan om individer som är 29 år och yngre eller 65 år och äldre upplever att deras frågor inte prioriteras på grund av dålig representation, eller om till exempel intresseorganisationer lyckas lyfta upp respektive åldersgrupps frågor på den politiska agendan ändå. Åldersgruppen 65 år och äldre utgör en stor och växande andel av alla röstberättigade, och det kan därför vara attraktivt för politiker att beakta gruppens problem och förslag.

3.2.6 Finansiella tjänster och bostadsmarknaden

Seniorer kan få det svårare att ta / eller utöka ett bolån. Detta beror på att det i europeiska bankmyndighetens (EBA) riktlinjer för kreditgivning och övervakning artikel 114 står följande (EBA, 2020):

”Om lånetiden sträcker sig längre än låntagarens förväntade pensionsålder bör instituten och kreditgivarna ta vederbörlig hänsyn till tillräckligheten vad gäller låntagarens sannolika återbetalningsförmåga och förmågan att fortsätta att uppfylla skyldigheterna i låneavtalet efter pensionering.”

Kreditgivarna behöver alltså bedöma låntagarens återbetalningsförmåga även under pensionen. De flesta får en något lägre inkomst efter pensionering, 2024 var mediankompensationsgraden⁶ 73 procent (Pensionsmyndigheten, 2026c). En lägre inkomst kommer allt annat lika att sänka kreditgivarnas benägenhet att låna ut pengar eftersom deras KALP-kalkyler (kvar att leva på) ger lägre tillåtna lånebelopp. Risken för en avslagen låneansökan är därför större.

Det är dock inte i sig ålderism att ta hänsyn till återbetalningsförmågan. Det är en del av den kreditprövning som kreditgivarna är skyldiga att göra. Ålderism uppstår först när ålder i sig blir skäl till avslag, i stället för en individuell bedömning. Att äldre lånar mindre är dessutom förenligt med livscykeln, man lånar som ung och förbrukar sitt sparande som pensionär.

Detta syns i statistiken som presenteras i Finansinspektionens (2025) årliga bolånerapport. Tabell 10 nedan redovisar andelen av alla hushåll i stickprovet som tagit ett nytt lån vid bostadsköp eller utökat ett befintligt bolån (så kallade tilläggs lån som kan användas för till exempel renovering eller konsumtion) under 2024 uppdelat på ålder. Åldersfördelningen är baserad på huvudlåntagarens ålder vid lånetillfället.

Tabell 10 Åldersfördelning för bostadsköp och tilläggs lån 2024

Åldersgrupp	Lån vid bostadsköp	Tilläggs lån
18–30 år	28	6
31–40 år	31	24
41–50 år	16	27
51–64 år	18	31
65+ år	6	12

Källa: Finansinspektionen (2025)

En kraftig minskning sker både för andelen som får nya bolån och tilläggs lån i åldersgruppen 65+ år. Att andelen som tar ett nytt bolån sjunker vid 65+ år behöver inte bara förklaras av att kreditgivarna inte ger ut lån till gruppen, det kan också bero på att många i åldersgruppen inte flyttar, flyttar från en ägande- eller bostadsrätt till en hyresrätt och därmed inte behöver ta ett nytt bolån eller kan finansiera sitt bostadsköp med eget kapital.

Alternativet till att utöka sitt bolån är så kallade kapitalfrigöringskrediter. I dessa lån betalar man ingen amortering och inte heller räntan, utan räntan påförs istället lånet. Individens inkomst spelar därför ingen roll för att beviljas lånet. Krediten har vissa konsumentskydd i form av att ingen tidsbegränsning finns på löptiden och att lånet aldrig kan överstiga värdet av bostaden vid försäljning. Kapitalfrigörings-

⁶ Med kompensationsgrad menas här total pension, allmän pension och tjänstepension, dividerat med slutlönen, alltså individens inkomster innan pensionering.

krediter är dock generellt dyrare än bolån, och riskerar att äta upp stora delar av fastighetens värde under en relativt kort period.

Boverket (2025) lyfter också i sin rapport att demografiförändringen i Sverige, där äldre åldersgrupper kommer utgöra en allt större andel av befolkningen, kommer att påverka bostadsmarknaden. Beroende på om dessa åldersgrupper har andra behov som inte uppfylls av det befintliga bostadsbeståndet, kan det komma att krävas ytterligare nya bostäder. Dahlgren m.fl. (2026) utförde en kvalitativ studie där man intervjuade 30 personer som var 55 år och äldre om deras boendesituation. Resultaten visar att åldersgruppen upplevde flera hinder för att flytta, bland annat att det upplevdes som finansiellt ogynnsamt, att det inte fanns ett utbud av passande bostäder samt upplevd saknad av politiskt engagemang i frågan. Detta stödjer Boverkets hypotes om att fler bostäder kan komma att behöva byggas eller anpassas för att möta denna åldersgrupps behov.

4. Underlag för att beräkna samhällsekonomiska effekter av ålderism

Enligt uppdraget bör översikten av tillgängliga underlag även omfatta underlag för att beräkna samhällsekonomiska effekter av ålderism, med Pluskommissionens rapport *Fler seniorer på arbetsmarknaden – ett plus för Sverige?* (Skedinger, 2024) som exempel. I detta kapitel beskriver vi först vad en beräkning av ålderismens effekter kräver (Avsnitt 4.1). Därefter redogör vi för vilka beräkningar som har gjorts, hur de gjorts, vad de mäter (Avsnitt 4.2), vilka underlag som finns för att göra motsvarande eller mer utvecklade beräkningar (Avsnitt 4.3) och vad som saknas för att effekter av ålderism ska kunna beräknas (Avsnitt 4.4). Kapitlet innehåller ingen egen beräkning från Pensionsmyndighetens sida. Skälet är att begreppet är brett och svårt att avgränsa, att jämförelsealternativet (en situation utan ålderism) inte är observerbart, att flera av konsekvenserna saknar marknadspris och att beräkningar av det här slaget bortser från dynamiska effekter.

Den samhällsekonomiska kostnaden av ålderism i Sverige är intressant att uppskatta för att illustrera vad den potentiella vinsten av att motverka fenomenet skulle kunna uppgå till. Flera aktörer har gjort beräkningar som har kopplats till kostnaderna för ålderism på arbetsmarknaden. Beräkningarna avser dock olika typer av kostnader, och ingen av de svenska beräkningarna särskiljer den del av kostnaderna som kan hänföras till ålderism. I enlighet med uppdragets hänvisning till Pluskommissionens rapport avgränsar vi genomgången till arbetsmarknaden. Effekter inom andra områden, främst hälso- och sjukvården, berörs kortfattat i Avsnitt 4.2 och 4.3.

4.1 Befintliga underlag beräknar inte kostnaden av ålderism

4.1.1 Kan ålderism beräknas?

Ålderismens samhällsekonomiska effekter är analytisk svåra att beräkna. Effekterna kan dock uppskattas på flera sätt. Ett relativt vanligt sätt är att redovisa de finansiella konsekvenserna för hushållen och den offentliga sektorn, till exempel hur inkomster, skatteintäkter och offentliga utgifter påverkas. Ett annat sätt är att uppskatta produktionsbortfallet eller BNP-effekten, det vill säga hur mycket högre den samlade produktionen skulle vara utan ålderism. Ett mer ambitiöst men svårare sätt är att uppskatta den samhällsekonomiska effekten, där även värdet av fritid, hälsa och välbefinnande ingår. Begreppen förklaras närmare i faktarutan om centrala begrepp.

Oavsett vilket tillvägagångssätt man använder bygger en uppskattning av ålderismens effekter på tre steg.

Det första steget är att fånga ett relevant utfall, till exempel arbetslösheten bland äldre, uppskatta antalet personer som lämnar arbetslivet ofrivilligt som kan påverkas av ålderism. Utfallet uttrycks ofta som ett gap, det vill säga skillnaden mellan ett observerat/uppskattat utfall och en jämförelsenivå. Med exemplet fångas skillnaden mellan hur mycket äldre uppskattas vilja arbeta med hur mycket de faktiskt arbetar. Måttet anges som antal personer och antal arbetade timmar. Ett gap visar hur stor skillnaden är men inte vad orsaken är.

Det andra steget är att beräkna hur stor del av utfallet som kan tillskrivas ålderism och hur stor del som har andra förklaringar. Sådana förklaringar kan vara hälsa, konjunkturläge, yrke eller frivilliga val om när man vill sluta arbeta. De kan uppskattas med exempelvis statistiska analysmetoder som kontrollerar för olika faktorer. En annan metod är fältexperiment som mäter diskriminering direkt eller enkäter där de berörda själva anger orsaken. Först i detta steg går det att uppskatta hur utfallet hade sett ut utan ålderism. Det är beräkningens mest osäkra steg.

Det tredje steget är att mäta och värdera konsekvenserna av den del av utfallet som kan tillskrivas ålderism, oftast i kronor. Konsekvenserna kan gälla produktion, offentliga inkomster och utgifter, hälsa, välbefinnande och fritid. Angreppssätten skiljer sig främst åt i detta steg och i valet av analysmetod i det andra steget. Analysmetoden avgör hur stor del av utfallet som tillskrivs ålderism. Värderingen avgör vilka konsekvenser som räknas med och utifrån vilket perspektiv de värderas, till exempel samhällets, den offentliga sektorns eller den enskildes.

Centrala begrepp

Med effekt avses den förändring i ett utfall som ålderism orsakar. Att värdera en effekt kan innebära att uttrycka den i kronor. En kostnad är en negativ effekt uttryckt i kronor, alltså det som går förlorat till följd av ålderism. Hur stor kostnaden blir beror på vilket perspektiv som används och vilka konsekvenser som räknas med:

- **Hushållsekonomisk effekt:** förändrade disponibla inkomster för de berörda hushållen, till exempel av lön, olika ersättningar och på sikt pension efter hänsyn till skatt och bidrag.
- **Offentligfinansiell effekt:** förändrade skatteintäkter och offentliga utgifter, till exempel för ersättningar vid arbetslöshet och sjukdom eller för vård.
- **Produktionsbortfall:** värdet av den produktion som uteblir när personer som vill och kan arbeta inte gör det. Det beräknas vanligen direkt, som antalet förlorade arbetstimmar gånger arbetskostnaden per timme (lön inklusive arbetsgivaravgifter). Produktionsbortfallet innebär en lägre bruttonationalprodukt (BNP)
- **BNP-effekt:** förändringen i den samlade produktionen i ekonomin när även följd effekter räknas med, till exempel minskade investeringar. BNP-effekten kan därför skilja sig från produktionsbortfallet.
- **Samhällsekonomisk effekt:** den samlade effekten på välfärden i samhället, där även värdet (nyttan) av fritid, hälsa och välbefinnande ingår. Om färre arbetar ökar deras fritid, och nyttan räknas av mot den minskade produktionen. En produktion som sannolikt påverkas av en ökad produktivitet. Samtidigt kan även hälsan och välbefinnandet i samhället påverkas. Den samhällsekonomiska nyttoeffekten skiljer sig från BNP-effekten.

Måtten överlappar delvis och kan inte läggas ihop. På arbetsmarknaden visar till exempel de hushållsekonomiska och offentligfinansiella effekterna i stor utsträckning hur produktionsbortfallet fördelas mellan hushållen och den offentliga sektorn.

4.1.2 Befintliga underlag visar inte vilken del av ett beräknat gap som orsakas av ålderism

Det är i det andra steget som de befintliga underlagen skiljer sig från den beräkning som skulle krävas. Det finns underlag för det första och det tredje steget, och det är dessa som ligger till grund för de svenska beräkningarna. För det andra steget saknas däremot underlag, och beräkningarna låter i praktiken hela gapet representera ålderism. Gapet speglar dock även andra faktorer, till exempel arbetsförmåga, matchningsproblem och konjunkturläge.

Det innebär att beräkningarna överskattar ålderismens bidrag till gapet. För just det bidraget kan resultatet ses som en övre gräns. Gapet fångar samtidigt inte alla effekter av ålderism. Ålderism kan även påverka den nivå som gapet mäts mot, till exempel hur mycket äldre själva vill arbeta. Den kan också påverka utfall som inte

ingår i beräkningarna, som löner, arbetsvillkor, kompetensutveckling, hälsa och välbefinnande.

Som mått på ålderismens samlade effekter rymmer beräkningarna alltså två felkällor som verkar i motsatt riktning. Den ena, att hela gapet behandlas som ålderism, leder till en överskattning. Den andra, att gapet inte fångar alla effekter av ålderism, leder till en underskattning. Det går därför inte att avgöra om beräkningarna sammantaget över- eller underskattar ålderismens effekter. Sammanfattningsvis saknas det gediget underlag som isolerar ålderismens effekt, och därmed också underlag för att bedöma problemets omfattning.

4.2 Befintliga underlag: beräkningar som har gjorts

Det finns i dag ingen samlad svensk skattning av den samhällsekonomiska kostnaden av ålderism. Däremot finns ett antal svenska och internationella beräkningar som belyser olika delar av frågan. Tabell 11 sammanfattar dessa beräkningar och visar vad som mäts, hur ålderism avgränsas och vilka belopp som beräknas. De svenska beräkningarna fångar framför allt värdet av outnyttjat arbetskraftsutbud och kostnaden för ofrivillig pensionering, medan de amerikanska studierna i högre grad försöker uppskatta hur stor del av konsekvenserna som kan tillskrivas ålderism, det vill säga att genomföra det andra steget.

Nedan diskuteras först de svenska beräkningarna från Pluskommissionen och Sveriges privatanställdas pensionskassa (SPP). Därefter behandlas de två amerikanska studierna, som också ger vägledning om hur det andra steget, att fastställa hur stor del av gapet som beror på ålderism, skulle kunna genomföras i en svensk kontext.

Tabell 11 Uppskattningar av den samhällsekonomiska kostnaden av ålderism

Land	Källa	Vad som mäts	Avgränsningar av ålderism	Beräknat belopp per år
Sverige	Skedinger för Plus-kommissionen (2024)	BNP-effekt om seniorers (55–74 år) outnyttjade arbetskraftsutbud togs tillvara	Ingen särskild avgränsning. Omfattar hela det outnyttjade arbetskraftsutbudet (arbetslösa, latent arbetssökande och undersysselsatta), oavsett orsak	70 miljarder kronor, 1,1 procent av BNP (2023)
Sverige	SPP (2025)	BNP-bortfall när långtidsarbetslösa över 60 år går i pension före riktåldern	Åldersbetingad arbetslöshet. Personer som arbetat till omkring 60 års ålder, därefter blivit arbetslösa och gått i pension i förtid. Personer som tidigare varit långtidsarbetslösa ingår inte	11 miljarder kronor, 0,16 procent av BNP (prognos för 2027)
USA	AARP och EIU (2020)	BNP-effekt av åldersdiskriminering i arbetslivet mot personer 50 år och äldre	Att arbetssökande eller anställda behandlas sämre på grund av ålder, med effekter via ofrivillig pensionering, arbetslöshet, undersysselsättning och rekrytering. Bygger på självrapporterade erfarenheter	850 miljarder dollar, omkring 4 procent av BNP (2018)
USA	Levy m.fl. (2020)	Merkostnader i hälso- och sjukvården för åtta av de mest kostsamma sjukdomstillstånden bland personer 60 år och äldre	Upplevd åldersdiskriminering, negativa åldersstereotyper och negativ syn på det egna åldrandet (enkätmått)	63 miljarder dollar (2013), 15 procent av vårdutgifterna för dessa tillstånd

4.2.1 Pluskommissionen: värdet av seniorers outnyttjade arbetskraftsutbud

Pluskommissionens rapport (Skedinger, 2024) har beräknat hur mycket BNP skulle kunna öka om det outnyttjade arbetskraftsutbudet bland personer i åldern 55–74 år togs i anspråk fullt ut. Beräkningen utgår från SCB:s mått på outnyttjat arbetskraftsutbud i Arbetskraftsundersökningarna (AKU). Måttet anges i antal timmar per vecka och omfattar de arbetstimmar som arbetslösa och latent arbetssökande uppger att de vill arbeta, samt de ytterligare timmar som undersysselsatta uppger att de vill arbeta. För personer i åldern 55–74 år beräknas således det totala outnyttjade arbetskraftsutbudet som summan av dessa arbetstimmar. Detta sätts därefter i relation till det totala antalet arbetade timmar i ekonomin enligt nationalräkenskaperna. Den procentuella ökningen av arbetade timmar räknas om till en BNP-effekt med hjälp av en skattad produktionselasticitet för arbete, det vill säga hur många procent BNP ökar när antalet arbetade timmar ökar med en procent. Elasticiteten skattas i rapporten till 0,427, med ett 95-procentigt konfidensintervall på 0,262–0,593. Resultatet är att BNP skulle vara drygt en procent högre om hela det outnyttjade utbudet bland 55–74-åringar utnyttjades, vilket med 2023 års BNP motsvarar omkring 70 miljarder kronor. Med utgångspunkt i stegen i Avsnitt 4.1 motsvarar AKU-måttet det första steget och omräkningen till BNP det tredje.

Rapporten är själv tydlig med vad som beräknas, värdet av ett outnyttjat arbetskraftsutbud under antagandet att det kan sysselsättas fullt ut. Att siffran i den offentliga debatten beskrivs som ålderismens kostnad är en tolkning som går utöver rapportens egna slutsatser.

För det första görs inget andra steg. Beräkningen omfattar hela det outnyttjade arbetskraftsutbudet, inte den del som beror på ålderism. Bland de äldre som är arbetslösa, undersysselsatta eller latent arbetssökande finns personer med nedsatt hälsa, personer som vårdar anhöriga, personer som föredrar deltid och personer som påverkas av konjunkturläget. Hur stor andel av utbudet som skulle kunna komma till nytta om ålderismen försvann är därför inte klarlagt.

För det andra antas hela utbudet kunna sysselsättas utan undanträngning av andra grupper, utan löneeffekter och med samma produktivitet som genomsnittet i ekonomin. Inget avdrag görs heller för kostnaderna för de anpassningar av arbetsvillkor och arbetsmiljö som rapporten själv framhåller som nödvändiga för ett längre arbetsliv.

För det tredje är resultatet en BNP-effekt och inte en samhällsekonomisk effekt i den mening som beskrivs i faktarutan. Värdet av den fritid som skulle gå förlorad räknas inte av och effekter på hälsa och välbefinnande ingår inte. De offentlig-finansiella effekterna av högre sysselsättning redovisas inte heller. De kan vara betydande, men de kan inte läggas till BNP-effekten eftersom de till stor del visar hur produktionen fördelas mellan hushållen och den offentliga sektorn.

Sammantaget bör siffran inte tolkas som en kostnad för ålderism. Den visar i stället en övre gräns för produktionsvärdet av äldres outnyttjade arbetskraftsutbud. Måttet säger alltså inget om hur stor del av det outnyttjade utbudet som beror på åldersdiskriminerande attityder och praktiker. För den del av det outnyttjade utbudet som beror på ålderism kan beloppet ses som en övre gräns, men inte för ålderismens samlade kostnad, eftersom ålderism även kan ha effekter som gapet inte fångar (se Avsnitt 4.1.2). Som ram är måttet ändå användbart. Det visar storleken på det arbetskraftsutbud som potentiellt kan tas till vara, och det kan följas över tid och kan brytas ned på ålder och kön. Beräkningen bygger dessutom på öppna data från AKU och nationalräkenskaperna som uppdateras årligen, vilket gör att den kan uppdateras och återskapas av utomstående. För att bedöma hur stor del av beloppet som kan kopplas till ålderism krävs dock det andra steget.

4.2.2 Övriga beräkningar och analyser

SPP: kostnaden för ofrivillig pensionering bland långtidsarbetslösa

SPP (2025) har, med statistik från SCB, undersökt hur äldre långtidsarbetslösa lämnar arbetskraften och i vilken utsträckning det sker genom pensionsuttag. Analysen följer personer som var 61–64 år under 2002, 2012 respektive 2022 och som varit sysselsatta i åldern 57–62 år. Andelen långtidsarbetslösa som lämnade arbetskraften genom pensionsuttag ökade från omkring 40 procent 2002 till 48 procent 2012 och 62 procent 2022. SPP tolkar utvecklingen som att äldre långtidsarbetslösa tar ut pension eftersom de inte får möjlighet att återgå till arbete, och ser det som ett tecken på ålderism på arbetsmarknaden. Med den utgångspunkten uppskattar SPP att omkring 7 400 långtidsarbetslösa över 60 år under 2027 riskerar att ta ut pension före riktåldern, vilket enligt SPP motsvarar ett BNP-bortfall på 11,4 miljarder kronor det året.

SPP:s ansats är snävare än Pluskommissionens. Den fångar bara en del av det outnyttjade utbudet, personer som varit långtidsarbetslösa och sedan lämnar arbetskraften och kommer därmed närmare ett mått på ofrivilligt utträde. SPP avgränsar alltså gapet snävare i det första steget, men genomför inte heller det andra steget. Det är inte klarlagt att hela gruppens utträde beror på ålderism, och om ökningen sedan 2002 ska förklaras med ålderism förutsätter det att ålderismen har tilltagit under samma period. En närliggande delförklaring är de försämrade möjligheterna att få sjukersättning sedan kraven skärptes 2008. ISF (2014) visar att det åren 2003–2010 blev vanligare bland 60–64-åringar med omfattande sjukskrivningshistorik att försörja sig på tidigt uttagen ålderspension eller arbetslöshetsrelaterade ersättningar.

Internationella exempel på beräkningar av ålderismens kostnader

Två internationella beräkningar visar exempel på hur det andra steget, att koppla gapet till ålderism, kan hanteras genom att använda enkätbaserade mått.

Den amerikanska intresseorganisationen American Association of Retired Persons (AARP) och Economist Intelligence Unit (EIU) (2020) uppskattar att USA:s BNP 2018 hade kunnat vara 850 miljarder dollar, eller drygt 4 procent, högre utan åldersdiskriminering av personer 50 år och äldre. Åldersdiskriminering definieras i studien som att arbetssökande eller anställda i den åldern behandlas mindre förmånligt på grund av sin ålder. Beräkningen fångar effekter via ofrivillig pensionering, undersysselsättning (bland annat ofrivillig deltid och uteblivna jobbyten eller befordringar) och längre arbetslöshetsperioder.

Till skillnad från de svenska beräkningarna vilar det andra steget här delvis på en enkät från 2019, där 5 000 personer i samma åldersgrupp har svarat på frågor om

egna erfarenheter av åldersdiskriminering. Enkäten används framför allt för ofrivillig pensionering, som står för 57 procent av den totala kostnaden. Där vilar bedömningen av hur stor andel av pensioneringarna som berodde på åldersdiskriminering, och av hur länge de berörda annars hade fortsatt att arbeta, i hög grad på de svarandes egna uppgifter. För arbetslösheten antas i stället hela skillnaden i arbetslöshetstid mellan personer över och under 50 år bero på åldersdiskriminering.

Fördelen med enkätdata är att bedömningen av hur stor del av gapet som beror på ålderism får ett empiriskt underlag i stället för att bygga på ett antagande. Att någon uppger sig ha blivit diskriminerad på grund av sin ålder innebär dock inte i sig att ålderism låg bakom exempelvis pensioneringen. Hälsa, kompetens, omstruktureringar eller egna preferenser kan också ha spelat in. Samtidigt fångar enkäten inte diskriminering som den drabbade inte själv märker, vilket särskilt gäller vid rekrytering. Skattningen kan därför bli både för hög och för låg.

Levy m.fl. (2020), som WHO lyfter fram i sin globala rapport om ålderism (WHO, 2021), uppskattar kostnaden för ålderism i den amerikanska hälso- och sjukvården till 63 miljarder dollar under ett år. Det motsvarade var sjunde dollar som lades på de åtta dyraste hälsotillstånden bland personer 60 år och äldre. Beräkningen utgår från samband mellan två saker. Den ena är enkätmått på upplevd åldersdiskriminering, negativa åldersstereotyper och negativ självbild av åldrandet. Den andra är förekomsten av hälsotillstånden.

Gemensamt för båda beräkningarna är att de helt eller delvis vilar på självrapporterade mått på ålderism och att orsakssambanden inte är säkerställda. Båda bygger dessutom på kontrafaktiska antaganden, en arbetsmarknad utan åldersdiskriminering som fullt ut tar emot det tillkommande arbetsutbudet, respektive en värld helt utan ålderism. Beloppen bör därför ses som illustrationer av möjliga scenarier snarare än som faktiska kostnader.

Viktigast för svensk del är att båda analyserna är gjorda i en amerikansk miljö med svagt anställningsskydd, anställningsknuten sjukvårdsförsäkring, och vårdkostnader som hör till de högsta i världen. Skillnaderna mot Sverige är så pass stora att resultaten inte kan överföras direkt. Skattningarna saknar ändå inte värde. De pekar på vilka mekanismer en samhällsekonomisk beräkning behöver fånga. De visar också att kostnader kan bli betydande. Även om bara en bråkdel av effekterna skulle gälla i Sverige kan det röra sig om stora belopp.

Beräkningarna ger också vägledning om vad en svensk skattning skulle kräva. Enkäter om upplevd ålderism ger viktig information om vilka som upplever sig utsatta och i vilka situationer. För att uppskatta effekterna på hälsa, sysselsättning och inkomster måste sådana enkätmått dock samlas in återkommande och kunna

kopplas till registerdata och hälsodata på individnivå, vilket inte görs löpande i dag. Det krävs också analysmetoder som kan hantera andra möjliga förklaringar.

4.3 Tillgängliga underlag

Det här avsnittet redovisar vilka underlag som finns, både för att upprepa de beräkningar som redovisats tidigare i kapitlet och för att göra mer utvecklade beräkningar. Syftet är att tydliggöra vad underlagen kan användas till och vilka begränsningar de har. Genomgången kan också användas för att bedöma de beräkningar som redan finns.

I Tabell 12 kopplas varje underlag till de steg i Avsnitt 4.1 där det kan användas, att mäta gapet (steg 1), att fastställa hur stor del av gapet som beror på ålderism (steg 2) och att mäta och värdera konsekvenserna av den delen (steg 3). Tabellen kompletterar översikten i Kapitel 3 (Tabell 1) genom att visa vilken roll underlagen kan spela i en beräkning för just detta område.

Tabell 12 Underlag för att beräkna äldres outnyttjade arbetskraft, fastställa ålderismens andel av den och värdera konsekvenserna

Underlag	Innehåll	Steg 1: Mäta gapet	Steg 2: Fastställa ålderismens andel	Steg 3: Mäta och värdera konsekvenserna
AKU:s outnyttjade arbetskraftsutbud (SCB)	Timmar per vecka för arbetslösa, undersysselsatta och latent arbetsökande	Gapets storlek i linje med Plus-kommissionens (2024) ansats		
National-räkenskaperna (SCB)	BNP och arbetade timmar			Omräkning av timmar till BNP
Konjunktur-institutets prognoser och bedömningar	Potentiell BNP, potentiellt arbetade timmar och arbetsmarknads gap	Konjunkturrensning av gapet		Effekt på potentiell BNP
Arbets-förmedlingens verksamhetsstatistik	Inskrivna arbetslösa och långtidsarbetslösa per åldersgrupp	Snävare gap: ofrivillig arbetslöshet i linje med SPP:s (2025) ansats		
SCB:s registerdata (LISA m.fl.)	Individens försörjnings-källor, sysselsättning, inkomster, pensionsuttag och	Frivilliga respektive ofrivilliga utträden	Kräver koppling till enkätsvar om ålderism	Konsekvenser för inkomster

Underlag	Innehåll	Steg 1: Mäta gapet	Steg 2: Fastställa ålderismens andel	Steg 3: Mäta och värdera konsekvenserna
	sjukersättning över tid			
Pensionsmyndighetens register och utvärderingar	Pensionsuttag, pensionsbelopp för jobbonärer samt effekter av höjda åldersgränser på utbud och sysselsättning (Avsnitt 3.1.1)	Gap mellan utbud och sysselsättning efter höjda åldersgränser		Konsekvenser för pensioner
SCB:s mikro-simuleringsmodell FASIT	Skatter och transfereringar på individ- och hushållsnivå			Effekter på offentliga finanser och hushållens inkomster
IFAU:s fältexperiment	Sannolikheten att kontaktas i rekrytering efter ålder (Avsnitt 3.2.2)		Diskriminering vid rekrytering, experimentell ansats	
Enkäter om upplevd åldersdiskriminering	Andel som uppger sig ha utsatts för diskriminering som har samband med ålder (Avsnitt 3.2.2)		Andel av gapet som hänförs till ålderism, i linje med AARP:s (2020) ansats	
Hälsa på lika villkor (Folkhälso-myndigheten) och Socialstyrelsens hälsodataregister	Självskattad hälsa, vårdkonsumtion och behandling	Skillnader i hälsa och vårdkonsumtion, i linje med Levy m.fl. (2020)	Kräver koppling till ett mått på ålderism	Vårdkostnader

Not: Den sista raden avser effekter för patienterna och inte effekter för de anställda.

Tabellen visar att det finns betydligt mer underlag för steg 1 och 3 än för steg 2. Pluskommissionens beräkning bygger på offentlig statistik, AKU i steg 1 och nationalräkenskaperna i steg 3, och kan därför göras om och uppdateras.

I steg 1 kan övriga underlag göra gapet mer rättvisande. Arbetsförmedlingens statistik ger, i linje med SPP:s ansats, ett snävare mått på gapet genom att fokusera på ofrivillig arbetslöshet. Med Konjunkturinstitutets bedömningar går det att rensa bort effekterna av konjunkturläget, medan registerdata kan användas för att skilja frivilliga utträden ur arbetslivet från ofrivilliga. Pensionsmyndighetens utvärderingar av höjda åldersgränser gör det möjligt att mäta ett gap som bygger på hur människor faktiskt har agerat efter en reform, inte på vad de uppger i en enkät. Även ett bättre avgränsat gap kan dock ha andra orsaker än ålderism.

I steg 2 visar underlagen att ålderism förekommer, men inte hur stor del av gapet den förklarar. Fältexperimenten mäter chansen att bli kontaktad i en rekrytering, inte effekten på sysselsättning eller arbetade timmar. Enkäterna fångar upplevd diskriminering, och den kan skilja sig från den faktiska. Registerdata och hälsodata visar skillnader mellan åldersgrupper, men inte om skillnaderna beror på ålderism. De kan bara användas i steg 2 om de kopplas till ett mått på utsatthet för ålderism, till exempel via enkätsvar. Hälsodata avser dessutom effekter utanför arbetsmarknaden.

I steg 3 kan övriga underlag göra värderingen mer fullständig. Konjunkturinstitutets bedömningar av potentiell BNP kan användas för att uppskatta hur fler arbetade timmar påverkar produktionen på längre sikt. Med registerdata från SCB och Pensionsmyndigheten går det att mäta konsekvenser för inkomster och pensioner, och med SCB:s mikrosimuleringsmodell FASIT att beräkna effekterna på de offentliga finanserna.

Underlagen räcker alltså för att mäta och värdera gapet, men inte för att fastställa hur stor del av det som beror på ålderism. En beräkning som görs i dag kan därför antingen värdera hela gapet, som de befintliga beräkningarna gör, eller utgå från antaganden om hur stor del av gapet som beror på ålderism och redovisa resultatet som intervall eller scenarier. Vad som skulle krävas för att även kunna genomföra steg 2 diskuteras i Avsnitt 4.4.

4.4 Vad som krävs för att beräkna effekter av ålderism

Det som i dag saknas för att kunna beräkna samhällsekonomiska effekter är underlag för det andra steget, att fastställa hur stor del av gapet som beror på ålderism. Ett sätt är att, som AARP & EIU (2020), använda enkätfrågor om upplevd åldersdiskriminering för att uppskatta hur stor del av utträdet eller arbetslösheten bland äldre som de själva kopplar till sin ålder. Om enkätsvaren samlas in återkommande och kan kopplas till registerdata går det också att följa hur utsatthet för ålderism hänger samman med sysselsättning, inkomster och hälsa över tid. Ett annat alternativ är att utnyttja variation i rekryteringsutfall efter ålder, som i IFAU:s fältexperiment, eller variationer i åldersgränser till följd av reformer, som i Pensionsmyndighetens och ISF:s utvärderingar. Reformutvärderingar används främst i dag för att mäta ett gap (steg 1), men skulle kunna utvecklas för att skatta hur mycket av gapet som kan hänföras till arbetstagare respektive arbetsgivares beteenden. Inget av alternativen ger ett exakt svar, men båda kan ge ett intervall som är mer rättvisande än antagandet att hela gapet beror på ålderism.

I det tredje steget behövs dessutom en makroekonomisk ram för att hantera undanträngning, löneanpassning och produktivitet. En samhällsekonomisk

värdering bör också ta hänsyn till att mer arbete innebär mindre fritid och omfatta effekter på hälsa och välbefinnande. Effekterna på skatteintäkter, pensionsutgifter och grundskydd bör redovisas i en separat offentligfinansiell beräkning, eftersom de till stor del visar hur effekterna fördelas mellan hushållen och den offentliga sektorn.

I dag finns det underlag för att beräkna värdet av seniorers outnyttjade arbetskraftsutbud, men inte för att fastställa hur stor del av detta värde som beror på ålderism. Även Forte (2026) påtalar denna brist på svensk och nordisk evidens. Det är den kunskapslucka som behöver fyllas för att den samhällsekonomiska kostnaden av ålderism ska kunna beräknas med tillräcklig precision.

5. Ålderism – ett svårfångat fenomen

Pensionsmyndighetens slutsats är att ålderism sannolikt bidrar till skillnader mellan åldersgrupper inom vissa samhällsområden, men att befintliga underlag inte räcker för att avgöra hur stor del av skillnaderna som beror på ålderism. Det finns två huvudsakliga skäl till det. Det ena är att ålderism är svårt att mäta, oavsett om begreppet definieras brett eller smalt (Avsnitt 5.1). Det andra är att statistiken sällan kan skilja ålderism från andra förklaringar (Avsnitt 5.2). Av samma skäl går det i dag inte att beräkna en trovärdig samhällsekonomisk kostnad för ålderism (Avsnitt 5.3).

5.1 Både bred och smal ålderism är svår att mäta

För att analysera ålderism krävs olika analysmetoder. Med en bred definition, som WHO:s, omfattar ålderism stereotyper, fördomar och diskriminering. Den kan vara struktur- eller attitydbaserad och utövas medvetet eller omedvetet. Med en smal definition avses åldersdiskriminering, det vill säga att någon missgynnats eller kränkts på grund av sin ålder.

Den breda definitionen synliggör ålderism som ett strukturellt problem, men är svårt att använda i empiriska analyser. Normer och omedvetna föreställningar syns sällan direkt i statistiken och är svåra att skilja från andra förklaringar. De pensionsrelaterade åldersgränserna kan till exempel ha en viss normerande effekt, men det är svårt att avgöra om ett ändrat pensioneringsbeteende beror på gränserna i sig eller på andra faktorer, som ekonomiska drivkrafter. En ändrad norm är inte heller i sig ett tecken på ålderism.

Den smala definitionen är lättare att mäta, även om det inte är enkelt. Den missar däremot normer och strukturer, och de mått som finns fångar bara delar av diskrimineringen. Det tydligaste stödet för ålderism finns i IFAU:s (2017) fältexperiment, som visar att sannolikheten att bli kontaktad av en arbetsgivare minskar med åldern redan från 40-årsåldern. Experimentet mäter dock bara chansen att bli kontaktad, inte effekten på sysselsättningen. Enkäter om upplevd åldersdiskriminering fångar i sin tur upplevelser som kan skilja sig från den faktiska diskrimineringen. De missar också diskriminering som den drabbade inte själv märker, till exempel vid rekrytering.

Valet av analysmetod bör därför styras av det problem som ska analyseras. Eftersom ålderism tar sig olika uttryck inom till exempel socialförsäkringen, arbetsmarknaden, vården och digitaliseringen blir en universell ansats lätt trubbig. Genom att anpassa analysen till det enskilda området synliggörs de faktorer som faktiskt driver ålderismen.

5.2 Statistiken visar på skillnader mellan åldersgrupper, men sällan vad de beror på

Sverige har god tillgång till åldersuppdelad statistik inom bland annat arbetsmarknad, socialförsäkring, hälso- och sjukvård, politisk representation, bostads- och kreditmarknad. Statistiken visar skillnader och trender mellan åldersgrupper inom vissa områden, men kan sällan skilja ålderism från andra förklaringar, som kön, hälsa, utbildning, inkomst, arbetskraftskostnader eller individers egna val.

5.3 Effekten av ålderism är svår att uppskatta

En del av uppdraget är att inventera underlag för att beräkna samhällsekonomiska effekter av ålderism. En beräkning av ålderismens kostnad behöver utföras i tre steg. Det första är att mäta ett gap, till exempel i sysselsättning, arbetade timmar, pensionsbeslut, inkomster eller hälsa. Det andra är att fastställa hur stor del av gapet som beror på ålderism. Det tredje är att mäta och värdera konsekvenserna av den delen. Pensionsmyndighetens slutsats är att befintliga underlag räcker för att beräkna vad seniorers outnyttjade arbetskraftsutbud är värt, men inte för att avgöra hur stor del av det värdet som beror på ålderism. Kapitel 4 behandlar två svenska beräkningar som har kopplats till ålderism på arbetsmarknaden, Pluskommissionens (Skedinger, 2024) beräkning av värdet av seniorers outnyttjade arbetskraftsutbud och SPP:s (2025) beräkning av kostnader i samband med ofrivillig pensionering. Båda belyser vad det kan kosta när seniorers arbetskraft inte tas till vara, men ingen av dem skiljer ut vilken del som kan tillskrivas ålderism. Att ändå beskriva beloppet som ålderismens kostnad ger därför en missvisande bild av problemets omfattning och kan försvaga trovärdigheten i underlaget för åtgärder mot ålderism.

Att befintliga beräkningar inte mäter ålderismens kostnad betyder inte att den är liten. Pensionsmyndigheten bedömer att ålderismen på arbetsmarknaden kan medföra samhällsekonomiska kostnader, och tillförlitliga beräkningar av dem skulle vara värdefulla underlag i arbetet mot ålderism. Värderingen i det tredje steget bör dessutom inte stanna vid förändrad produktion, utan också ta hänsyn till att mer arbete innebär mindre fritid och omfatta effekter på hälsa och välbefinnande. Effekter på de offentliga finanserna bör redovisas separat, eftersom skatter och transfereringar i huvudsak är omfördelningar.

För att skilja ålderismens effekter från andra förklaringar, det vill säga att genomföra det andra steget, behöver registerdata kombineras med till exempel enkäter om upplevd åldersdiskriminering, rekryteringsexperiment och utvärderingar av reformer. Hur beräkningarna bäst kan utformas behöver utredas vidare. Eftersom osäkerheten är stor bör resultaten redovisas som intervall eller scenarier snarare än som ett enskilt belopp.

Referenser

- AARP & Economist Intelligence Unit. (2020). The economic impact of age discrimination: How discriminating against older workers could cost the U.S. economy \$850 billion. AARP. [Age Discrimination Costs the Economy Billions](#)
- AF (2026). Äldre fastnar längre i arbetslöshet. [Äldre fastnar längre i arbetslöshet - Arbetsförmedlingen](#)
- Akavia (2025). Ålderism i arbetslivet: hur vanligt är det? Rapport 2025.
- Boverket (2025). Behov av bostadsbyggande 2024–2033 – Regionalt och nationellt. [Behov av bostadsbyggande 2024–2033 - Boverket](#)
- CSN (2023). Studerande i högre ålder. <https://www.csn.se/download/18.11689bfd18bf8da1adb8a/1726145062482/CSN%20-%20Studerande%20i%20h%C3%B6gre%20%C3%A5lder.pdf>
- Dahlgren, D., Magnusson, L., Hansson, Å., Schmidt, S. M., Iwarsson, S., & Kylén, M. (2026). Aging in place or moving on? Exploring older homeowners' housing situation in the context of housing market dynamics and policy incentives. *Housing and Society*, 1–22. <https://doi.org/10.1080/08882746.2026.2634523>
- DO (2025). Förekomst av diskriminering 2025. [Förekomst av diskriminering 2025 - rapport från DO | DO](#)
- EBA (2020). Riktlinjer om kreditgivning och övervakning. [Guidelines on loan origination and monitoring | European Banking Authority](#)
- Folkhälsomyndigheten (2023). En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård – Resultat för uppföljningen av folkhälsopolitikens målområde 8. [En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård – Resultat för uppföljningen av folkhälsopolitikens målområde 8 — Folkhälsomyndigheten](#)
- Folkhälsomyndigheten (2026). Vad är ålderism och hur kan vi motverka det? [Vad är ålderism och hur kan vi motverka det? — Folkhälsomyndigheten](#)
- Forte (2026). Ålderism och åldersdiskriminering i senare delen av arbetslivet. [Kunskapsöversikt: Ålderism och åldersdiskriminering i senare delen av arbetslivet - Forte](#)
- FI (2025). Den svenska bolånemarknaden 2024. [Den svenska bolånemarknaden 2024 | Finansinspektionen](#)

Harnett, T. (2021). Åldersgränser – Ett forskningsområde för samhällsvetare. I: Jönson, H. (Red.) Perspektiv på ålderism. Lund: Social Work Press, s. 43–58.
Perspektiv på ålderism - Lunds universitet

IFAU (2017). Påverkar arbetssökandes ålder och kön chansen att få svar på jobbansökan? Resultat från ett fältexperiment. Påverkar arbetssökandes ålder och kön chansen att få svar på jobbansökan? | IFAU

IFAU (2026). Effekter av en sänkt pensionsålder. Effekter av en sänkt pensionsålder | IFAU

ISF (2014). Striktare sjukförsäkring och tidig ålderspensionering. Striktare sjukförsäkring och tidig ålderspensionering - Inspektionen för socialförsäkringen

ISF (2023). Höjda åldersgränser i pensionssystemet. Höjda åldersgränser i pensionssystemet - Inspektionen för socialförsäkringen

ISF (2025). Effekter av höjda åldersgränser i pensionssystemet. Effekter av höjda åldersgränser i pensionssystemet - Inspektionen för socialförsäkringen

Levy BR, Slade MD, Chang ES, Kanno S, Wang SY. (2020). Ageism Amplifies Cost and Prevalence of Health Conditions. Gerontologist. 2020 Jan 24;60(1):174–181. doi: 10.1093/geront/gny131. PMID: 30423119; PMCID: PMC7182003.

Myndigheten för delaktighet (2024). Mediebild av äldre. Mediebild av äldre - MFD

Pensionsmyndigheten (2021). Vem där? Analys av vilka grupper som ringer Pensionsmyndighetens kundservice. Vem där? Analys av vilka grupper som ringer Pensionsmyndighetens kundservice | Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten (2022). Varför finns det fattiga pensionärer – vilka är de och hur kan de bli färre? Faktaserie om pensionerna. Varför finns det fattiga pensionärer - vilka är de och hur kan de bli färre? | Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten (2025a). Pensionsnormen i förändring – Hur höjda åldersgränser påverkar pensionsåldern. Pensionsnormen i förändring | Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten (2025b). Vilka utträdesvägar finns till pension? En studie av olika inkomstkällor innan pensionsuttaget. Vilka utträdesvägar finns till pension? | Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten (2025c). Fler äldre i arbete? Hur höjda åldersgränser i pensionssystemet påverkar sysselsättning och arbetskraftsutbud bland äldre.

Fler äldre i arbete? Hur höjda åldersgränser i pensionssystemet påverkar sysselsättning och arbetskraftsutbud bland äldre | Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten (2026a). Pensionsåldrar och arbetslivets längd – svar på regeringsuppdrag 2026. Pensionsåldrar och arbetslivets längd - svar på regeringsuppdrag 2026 | Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten (2026b). Jobbonärer 2026: En analys av trender och effekter. Jobbonärer 2026: En analys av trender och effekter | Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten (2026c). Nyblivna pensionärers kompensationsgrader – svar på regeringsuppdrag 2026. Nyblivna pensionärers kompensationsgrader - svar på regeringsuppdrag 2026 | Pensionsmyndigheten

Per Skedinger (2024). Fler seniorer på arbetsmarknaden – ett plus för Sverige?. Pluskommissionen.
https://www.pluskommissionen.se/_files/ugd/6b547e_c5c158f2a5e246c38dc2520e94d5078b.pdf

PTS (2025). Lägesbild för digital inkludering. Ökad digital inkludering och användning av digitala tjänster | PTS

Riksrevisionen (2023). Förändrade inkomstskatteregler 2011–2023 – bristfällig redovisning till riksdagen. Förändrade inkomstskatteregler 2011–2023 – bristfällig redovisning till riksdagen | Riksrevisionen

SOU 2020:69. Äldre har aldrig varit yngre – allt fler kan och vill arbeta längre. Äldre har aldrig varit yngre – allt fler kan och vill arbeta längre - Regeringen.se

SOU 2025:70. Längre liv, längre arbetsliv – förlängd rätt att kvarstå i anställningen. Längre liv, längre arbetsliv - Regeringen.se

SPP (2025). Prislappen på växande ålderism – arbetslösa över 60 tvingas till pensionering. Ny statistik: ålderism på arbetsmarknaden kostar samhället miljarder

Vingård, E. (2019) *Vad blir sämre och vad blir bättre när man blir äldre?* Rapport 8, Delegationen för senior arbetskraft (S 2018:10).

WHO (2020). Decade of healthy ageing: baseline report. Decade of healthy ageing: baseline report

WHO (2021). Global report on ageism. Global report on ageism

www.pensionsmyndigheten.se

